

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

2021 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2022

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇERİK

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ 2021 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	1
İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ 2021 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	60

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

2021 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	8
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	8
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	8
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	9
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	12
7.	DENETİM BULGULARI.....	12
8.	EKLER.....	59

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Teşkilat Yapısı	2
Tablo 2: İdari Personel Sayısı	3
Tablo 3: Akademik Personelin Kadro Durumu.....	3
Tablo 4: 2021 Mali Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu.....	4
Tablo 5: 2021 Mali Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri	5
Tablo 7: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri.....	6
Tablo 8: 2021 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu (TL).....	6
Tablo 9: Akreditif Karşılığı Açtırılan Kredilerden Satın Alınıp Mahsubu Yapılmayan ve Varlık Envanterine Dahil Edilmeyen Cihazlar.....	16
Tablo 10: Doğrudan Teminle Parçalara Bölmek Suretiyle Yapılan Alımlar	39
Tablo 11: İleri Araç Teknolojileri Araştırma ve Geliştirme Merkezi Projesi Kapsamında Alınan Cihazların Maliyet Bilgisi	42
Tablo 12: Proje Yürütücülerinin Üzerinde Bulunan Taşınırlar.....	46

KISALTMALAR

BAP:	Bilimsel Araştırma Projeleri
EKAP:	Elektronik Kamu Alımları Platformu
İTÜ:	İstanbul Teknik Üniversitesi
TKYS:	Taşınır Kayıt ve Yönetim Sistemi
TMY:	Taşınır Mal Yönetmeliği

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Harcama Birimleri Arasındaki Devir İşlemlerinde Kullanılan Hesapların Bakiye Vererek Bilançoyu Etkilemesi
2. Akreditif Karşılığı Açtırılan Kredilerin Mahsup İşlemlerinin Yapılmaması ve Akreditifle Satın Alınan Cihazların Varlık Olarak Kayıtlara Alınmaması
3. Taşınırların Kaydı, Muhafazası, Kullanımı ve Yönetiminde Eksiklikler Bulunması
4. Kamu İdaresinin Mülkiyetindeki Varlıklardan Bir Kısımının Envanter İşlemlerinin Yapılmaması ve Bu Varlıkların Kullanım Dışı Bırakılması

B. Diğer Bulgular

1. İTÜ Ayazağa Merkezi Derslik C Blok İnşaatı Yapım İşinin İhale Süreçlerinde Hatalar Bulunması
2. 2021 Yılı Yatırım Programı ile Belirlenen Süre ve Ödenek Tutarı Aşılarak İhaleye Çıkılması
3. Avrasya Yer Bilimleri Enstitüsünün Faaliyet Alanına Uygun Yapılmış Binanın Kullanım Amacının Değiştirilmesi
4. Danışmanlık Hizmeti Alımında "Belli İstekliler Arasında İhale Usulü"nü Kullanılmaması
5. Teklifinin Değerlendirme Dışı Bırakılması Gereken Firma İle Sözleşme İmzalanması
6. Parçalara Bölmek Suretiyle ve Doğrudan Temin Yöntemiyle Bakım, Onarım, Tadilat İşleri Yaptırılması ve Hizmet Alınması
7. Dış Destekli Projeler İçin Yurt Dışından İthal Edilerek Temin Edilen Cihazların, Kurulumun Yapılacağı Mekânların Bulunmaması veya Diğer Projelere Entegre Edilmemesi Nedeniyle Atıl Hale Gelmesi
8. Projelerden Alınan Demirbaşların Yürütücülerine Teslim Edilmeyerek Atıl Halde Bekletilmesi
9. Proje Kapsamında Alınan Taşınırların Proje Bitiminde Yürütücüsü Üzerinde Bırakılması

10. Rektör Yardımcısı, Dekan Yardımcısı ve Genel Sekreter Yardımcısı Görevlendirmelerinde Mevzuatla Belirlenen Sınırlamalara Uyulmaması
11. Üniversite Yönetim Kurulu Kararı ile Dekanlıklar Kurulması ve Dekan Ataması Yapılması
12. Üniversite Mülkiyetindeki Taşınmazların Pazarlık Usulü ile Kiraya Verilmesi
13. Kiraya Verilen Yurtlarda Sözleşme Hükümlerine Aykırı Alanlar Oluşturulması
14. Döner Sermaye İşletmesindeki Gelir Getirici Birimlerin Elektrik, Su ve Doğalgaz Giderlerinin Üniversite Bütçesinden Karşılanması
15. Üniversitenin Mülkiyetindeki Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması
16. İTÜ Yurtlarında Konaklayan Öğrencilerden Alınan Depozitoların İadesine İlişkin Takibin Yapılmaması ve Zamanaşımına Uğrayan Depozitoların Gelir Kaydedilmemesi
17. Doğrudan Temin Yoluyla Yapılan Alımlarda Yasaklılık Kontrolünün Yapılmaması
18. Doğrudan Temin Kapsamında Yapılan Alımlara İlişkin Bilgilerin Elektronik Kamu Alımları Platformuna Kaydedilmemesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Anayasa'nın 130'uncu maddesinde, çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzelkişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversitelerin Devlet tarafından kanunla kurulması öngörülmüştür.

İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ), Anayasa'nın yukarıda yer verilen hükmüne istinaden, 12.07.1944 tarih ve 4619 sayılı Kanun ile kurulmuştur.

Yükseköğretimin amaç ve ilkeleri, yükseköğretim kurumlarının ve üst kuruluşlarının teşkilatlanma, işleyiş, görev, yetki ve sorumlulukları ile eğitim-öğretim, araştırma, yayın, öğretim elemanları, öğrenciler ve diğer personel ile ilgili esaslar 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'yla düzenlenmiştir.

Bu Kanun'un 12'nci maddesinde yükseköğretim kurumlarının görevleri sayılmakta olup bu görevler; toplumun ihtiyaçları, kalkınma planları ilke ve hedeflerine uygun bilimsel eğitim-öğretim, araştırma, yayım ve danışmanlık yapmak, bu ilke ve hedefler doğrultusunda insangücü yetiştirmek, toplumun özellikle sanayileşme ve tarımda modernleşme alanlarında eğitilmesini sağlamak, üretimde artışı sağlayacak uygulamalı çalışmalarda bulunmak, bu amaçla döner sermaye işletmelerini kurmak ve bu faaliyetlerin geliştirilmesine ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmak olarak özetlenebilir.

Yükseköğretim kurumları için temel mevzuat 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ve 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu'dur. Bunların dışında üniversitelerin faaliyetlerini yürütürken tabi oldukları mevzuat ise başta 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu, 3843 sayılı Yükseköğretim Kurumlarında İkili Öğretim Yapılması, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun olmak üzere, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, 4857 sayılı İş Kanunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu ile diğer ilgili mevzuattır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

İTÜ akademik ve idari birimlerden oluşmaktadır.

Üniversitenin akademik yapısında Fakülte Dekanlıkları, Yüksekokul Müdürlükleri, Enstitü Müdürlükleri ile Uygulama ve Araştırma Merkezleri bulunmaktadır.

Üniversitenin idari yapısında ise Rektör, Senato, Üniversite Yönetim Kurulu, Rektör Yardımcıları, İç Denetim Birim Başkanlığı, Genel Sekreterlik, Daire Başkanlıkları, Özel Kalem Müdürlüğü ve İş Geliştirme Ofisi, Hukuk Müşavirliği, Koordinatörlükler, Diğer Birimler ve Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü mevcuttur.

Üniversitenin üst yöneticisi olan Rektör Cumhurbaşkanı tarafından, Dekanlar ise Yükseköğretim Kurulunca atanmaktadır.

Üniversitenin akademik karar organı Senato olup Üniversite Yönetim Kurulu ise idari faaliyetlerde Rektöre yardımcı olmaktadır.

İTÜ bünyesinde 13 fakülte, 6 enstitü, 2 yüksekokul ve 25 uygulama ve 14 araştırma merkezi bulunmakta olup eğitim-öğretim faaliyetleri 5 yerleşkede sürdürülmektedir.

Üniversitenin akademik ve idari birimlerine ilişkin teşkilat şeması aşağıdaki gibidir.

Tablo 1: Teşkilat Yapısı

I. İdari Birimler	II. Akademik Birimler
<ul style="list-style-type: none">• Rektör• Rektör Yardımcıları• İç Denetim Birim Başkanlığı• Genel Sekreterlik• Daire Başkanlıkları<ul style="list-style-type: none">-Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı-İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı-Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı-Personel Daire Başkanlığı-Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı-Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı-Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı-Özel Kalem Müdürlüğü-İş Geliştirme Ofisi• Hukuk Müşavirliği• Bilgi İşlem Daire Başkanlığı	<ul style="list-style-type: none">• Fakülteler<ul style="list-style-type: none">-Bilgisayar ve Bilişim Fakültesi-Denizcilik Fakültesi-Elektrik ve Elektronik Fakültesi-Fen Edebiyat Fakültesi-Gemi İnşaatı ve Deniz Bilimleri Fakültesi-İnşaat Fakültesi-İşletme Fakültesi-Kimya ve Metalurji Fakültesi-Maden Fakültesi-Makina Fakültesi-Mimarlık Fakültesi-Tekstil Teknolojileri ve Tasarım Fakültesi-Uçak ve Uzay Bilimleri Fakültesi• Enstitüler<ul style="list-style-type: none">-Avrasya Yer Bilimleri Enstitüsü-Bilişim Enstitüsü-Afet Yönetimi Enstitüsü-Enerji Enstitüsü-Havacılık Enstitüsü

<ul style="list-style-type: none"> • Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü • Basın ve Halkla İlişkiler Ofisi • Diğer Birimler <ul style="list-style-type: none"> -Arşiv Müdürlüğü -Bilimsel Araştırma Proje Birimi -Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü -Sivil Savunma Uzmanlığı -Yazı İşleri Müdürlüğü -İş ve Sağlık Güvenliği Birimi -Güvenlik Müdürlüğü 	<ul style="list-style-type: none"> -Lisansüstü Eğitim Enstitüsü • Yüksekokullar -Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı -Yabancı Diller Yüksekokulu • Uygulama ve Araştırma Merkezleri (25 adet) • Araştırma Merkezleri (14 adet)
--	--

Üniversitede 2021 yıl sonu itibarıyla akademik ve idari personel sayısı toplam 4.194'dür. Bu personelden 2.241'i kadrolu akademik personel, 44'ü yabancı uyruklu sözleşmeli akademik personel, 19'u sözleşmeli akademik personel, 1.063'ü idari personel ve 827'si işçi kadrosundadır. İdari ve akademik personelin 2021 yıl sonu itibarıyla sayıları ve kadro durumları Tablo 2 ve 3'te yer almaktadır.

Tablo 2: İdari Personel Sayısı

	Dolu	Boş	Toplam
Genel İdari Hizmetler	610	647	1257
Sağlık Hizmetleri Sınıfı	20	31	51
Teknik Hizmetleri Sınıfı	302	195	497
Avukatlık Hizmetleri	12	16	28
Eğitim ve Öğretim Hizmetleri	5	3	8
Yardımcı Hizmetli	114	190	304
İşçi	827	208	1035
TOPLAM	1890	1290	3180

Tablo 3: Akademik Personelin Kadro Durumu

Unvan	Kadroların Doluluk Durumu			İstihdam Şekli	
	Dolu	Boş	Toplam	Tam zamanlı	Yarı zamanlı
Profesör	550	68	618	x	0
Doçent	251	187	438	x	0
Dr. Öğretim Üyesi	317	251	568	x	0
Öğretim Görevlisi	450	60	510	x	0
Araştırma Görevlisi	736	389	1125	x	0
TOPLAM	2304	955	3259	x	0

Üniversitenin diğer kurum ve kuruluşlarla ilişkisi:

Yükseköğretim Kurulu, yükseköğretim kurumlarının öğretimini ve bilimsel araştırma faaliyetlerini planlamak düzenlemek, yönetmek, denetlemek, üniversitelere tahsis edilen kaynakların etkili bir biçimde kullanılmasını sağlamak ve öğretim elemanlarının yetiştirilmesi için planlama yapmakla görevlidir.

Yükseköğretim Denetleme Kurulu, Yükseköğretim Kurulu adına üniversiteleri, bağlı

birimlerini, öğretim elemanlarını ve bunların faaliyetlerini gözetim ve denetim yetkisine sahiptir.

Üniversitelerce hazırlanan bütçeler, Anayasa'nın 130'uncu maddesi uyarınca Yükseköğretim Kurulu tarafından tetkik edilerek onaylanmakta, **T.C. Milli Eğitim Bakanlığına** sunulmakta ve merkezi yönetim bütçesinin bağlı olduğu esaslara uygun olarak yürürlüğe konulmaktadır.

1.3. Mali Yapı

“Özel Bütçeli İdare” olarak 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 5436 sayılı Kanun'un 12'nci maddesi ile değiştirilmiş (II) sayılı cetvelinin (A) bölümünde sayılan Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler ve İleri Teknoloji Enstitüleri içerisinde yer alan Kamu İdaresi, Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile verilen hazine yardımı ve özgelirlerini kullanarak giderlerini finanse etmektedir.

2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 693.034.000,00 TL ödenek tahsis edilen Üniversite bütçesine yıl içinde 350.885.655,00 TL ödenek eklenmiş ve toplam ödenek 1.043.919.655,00 TL'ye ulaşmış olup ödeneğin %97,07'si, yani 1.013.336.723,00 TL'si kullanılmıştır.

Ekonomik sınıflandırma açısından İdarenin 2021 yılı bütçesinde yer alan ödeneklerin dağılımı ve yılsonu gerçekleştirmeleri aşağıda gösterilmiştir:

Tablo 4: 2021 Mali Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

Hesap Kodu	Bütçe Başlangıç Ödeneği (TL)	Toplam Ödenek (TL)	Toplam Harcanan (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)	Bütçe Giderleri İçindeki Payı (%)
830.01-Personel Giderleri	454.820.000,00	505.537.000,00	503.503.900,00	99,60	49,69
830.02-Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	72.659.000,00	79.269.500,00	78.758.839,00	99,36	7,77
830.03-Mal ve Hizmet Alım Giderleri	65.757.000,00	87.153.173,00	79.976.524,00	91,77	7,89
830.05-Cari Transferler	18.904.000,00	271.382.094,00	269.839.001,00	99,43	26,63
830.06-Sermaye Giderleri	80.894.000,00	100.577.887,00	81.258.459,00	80,79	8,02
TOPLAM	693.034.000,00	1.043.919.654,00	1.013.336.723,00	97,07	100

Buna göre personel giderlerinde %99,60, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderlerinde %99,36, mal ve hizmet alım giderlerinde %91,77, cari transferlerde %99,43 ve sermaye giderlerinde %80,79 oranlarında harcama yapılmıştır.

Bunun dışında, Üniversitede Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu destekleri, Mevlana Değişim Programı, İstanbul Kalkınma Ajansları, Avrupa Birliği hibe vb işlemleri olmak üzere 2021 yılı için Toplam 192.753.302,56 TL bütçe dışı kaynak kullanılmıştır.

Ekonomik sınıflandırmaya göre 2021 yılı gelir bütçesi tahmin ve gerçekleşme rakamları ise aşağıdadır:

Tablo 5: 2021 Mali Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Ekonomik Kodu	Bütçe Başlangıç Tahmini (TL)	Gerçekleşen Tutar (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)	Bütçe Gelirleri İçindeki Payı (%)
03-Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	53.914.000,00	51.556.526,00	95,63	5,16
04-Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	620.882.000,00	927.220.673,00	149,34	92,80
05-Diğer Gelirler	18.238.000,00	20.435.491,00	112,04	2,04
TOPLAM	693.034.000,00	999.212.690,00	144,18	100,00

Buna göre 2021 yılı bütçe geliri %144,18 seviyesinde gerçekleşmiştir. Teşebbüs ve mülkiyet gelirleri %95,63 oranıyla beklenenin altında, alınan bağış ve yardımlar %149,34 ve diğer gelirler ise %112,04 oranlarıyla beklenin üstünde gerçekleşmiştir.

Üniversitenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2019 Yılı (TL) (A)	2020 Yılı (TL) (B)	2021 Yılı (TL) (C)	2020-2019 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2021-2020 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	372.775.836,00	417.477.746,00	503.503.900,00	12	21
SGK Devlet Prim Giderleri	59.113.041,00	66.277.186,00	78.758.839,00	12	19
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	77.124.824,00	72.558.536,00	79.976.524,00	-06	10
Cari Transferler	18.921.660,00	17.130.865,00	269.839.001,00	-09	1.475
Sermaye Giderleri	95.936.419,00	43.891.519,00	81.258.459,00	-54	85
Toplam	623.871.779,00	617.335.852,00	1.013.336.723,00	-01	64

Tablo 7: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2019 Yılı (TL)	2020 Yılı (TL)	2021 Yılı (TL)	2020-2019 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2021-2020 Değişim Oranı (%)[E=(C-B)/B]
	(A)	(B)	(C)		
Tesebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	59.227.206,00	45.942.330,00	52.391.493,00	22	14
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	553.511.440,00	515.450.953,00	927.220.673,00	-07	80
Diğer Gelirler	16.265.106,00	22.706.280,00	20.926.092,00	40	-08
Sermaye Gelirleri	2.477.888,00	0,00	0,00	-100	0,00
Toplam	630.553.752,00	584.099.563,00	1.000.538.258,00	-07	71
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler (-)	787.169,00	1.830.720,00	1.325.568,00	133	-28
Toplam	629.766.583,00	582.268.844,00	999.212.690,00	-08	72

Dönem faaliyet geliri 1.155.488.435,00 TL, faaliyet gideri ise 991.006.485,00 TL olan Üniversitenin, 2021 yılını 163.153.647,00 TL olumlu faaliyet sonucu ile tamamladığı anlaşılmıştır.

Tablo 8: 2021 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu (TL)

Faaliyet Giderleri	Faaliyet Gelirleri	İndirim, İade, İskonto Toplamı (-)	Net Gelir	Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu
991.006.485,00	1.155.488.435,00	1.328.303,00	1.154.160.132,00	163.153.647,00

İstanbul Teknik Üniversitesi merkezi yönetim bütçesi içerisinde yer alan özel bütçeli bir kamu idaresi olmakla birlikte 5018 sayılı Yasa'da tanımlanan bütçe türleri dışında kalan döner sermaye işletmesi bütçesi de kaynakları arasında yer almaktadır.

İstanbul Teknik Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi, 2021 yılını 8,658.675,39 TL dönem karı ile kapatmıştır.

Üniversitenin ortağı olduğu Teknokent bulunmaktadır. 10.01.2003 tarih ve 24989 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2002/4965 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile İstanbul Teknik Üniversitesi Arı Teknokent Geliştirme Planlama AŞ kurulmuştur. Üniversite, sermayesi 6.360.500,00 TL olan Teknokent AŞ'ye 1.971.755,00 TL sermaye ile %31 oranında ortak olmuş, bu tutar nakdi kar paylarının sermayeye eklenmesi ile 2021 yıl sonu itibarıyla 4.142.455,00 TL'ye ulaşmıştır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 49'uncu maddesi gereğince genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanacak muhasebe ve raporlama standartları Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenmektedir. Kamu İdaresi, Kanun'un 80'inci maddesinin T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye istinaden Bakanlığın hazırladığı düzenlemelere tabi olup, bu kapsamda çıkarılan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ndeki muhasebe ilkeleri ile hesap planını kullanmakta, mali tabloları hazırlamakta ve Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre mali işlemlerini muhasebeleştirmektedir.

Üniversite bütçesi, analitik bütçe hazırlama rehberi çerçevesinde hazırlanmaktadır. Özel bütçeli bir idare olan Üniversitede tahakkuk esaslı devlet muhasebe sistemi kullanılmaktadır. Üniversitenin muhasebe işlemleri Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ne tabi olarak Hazine ve Maliye Bakanlığının Bütünleşik Mali Kontrol Yönetim Sistemi Web Tabanlı Otomasyon Sistemi üzerinden yürütülmektedir.

Kurum bütçesinin takibi ve muhasebe işlemleri, Genel Sekreterliğe bağlı olarak faaliyet gösteren Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı tarafından yapılmaktadır. Kamu İdarelerinin Kesin Hesaplarının Düzenlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca kesin hesap cetvel ve belgeleri, strateji geliştirme birimi tarafından bütçe uygulamasına esas muhasebe kayıtları dikkate alınarak hazırlanmaktadır. Kuruma ilişkin mali istatistikler ise 5018 sayılı Kanun kapsamında T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığına bildirilmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar aşağıda sayılmakta olup; denetim, bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,

- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinde tanımlandığı üzere mali kontrol, kamu kaynaklarının belirlenmiş amaçlar doğrultusunda, ilgili mevzuatla belirlenen kurallara uygun, etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak için oluşturulan kontrol sistemi ile kurumsal yapı, yöntem ve süreçleri ifade etmektedir.

İç kontrol sisteminin ne olduğu, amacı, yapısı ve işleyişi 5018 sayılı Kanun'un beşinci kısmında, 55 ile 67'inci maddeler arasında belirlenmiştir. Buna göre, kamu idarelerinin malî yönetim ve kontrol sistemlerinin yapısını aşağıda belirten unsurlar oluşturmaktadır:

- Harcama birimleri,
- Muhasebe ve malî hizmetler
- Ön malî kontrol
- İç denetim

Temel unsurları bu olan iç kontrolün işleyişi ile ilgili ayrıntılı hükümler, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan rehberlerle belirlenmiştir.

2021 yılı denetimi kapsamında, mezkur mevzuat çerçevesinde, Kurumun İç Kontrol Sistemi aşağıdaki şekilde değerlendirilmektedir:

Kurum “Stratejik Planı” ve bu planın yıllık uygulama dilimi olan “Performans Programı” ile faaliyet sonuçlarını ve değerlendirmelerini içeren idare faaliyet raporları 2021 yılı da dahil olmak üzere mevcuttur.

Üniversitenin 2017-2021 yıllarını kapsayan Stratejik Planı ve 2021 yılı Faaliyet Raporunda, İdarenin misyonu ve vizyonu belirtilmiştir. Bu nedenle personelin tamamının idarenin misyon ve vizyonundan haberdar olduğu kanaatine varılmıştır. Misyonun gerçekleştirilmesini sağlamak üzere idare birimleri ve alt birimlerce yürütülecek görevler yazılı olarak tanımlanmıştır.

İç kontrol sistemi ve işleyişinin üst yönetici ve personel tarafından sahiplenilmesi ve desteklenmesinin sağlandığı, yetkiler ve yetki devrinin sınırlarının açıkça belirlendiği ve yazılı olarak bildirildiği kurum organizasyon yapısının genel olarak, temel yetki ve sorumluluk dağılımı, hesap verebilirlik ve uygun raporlama ilişkisini gösterecek şekilde oluşturulduğu görülmektedir.

2017-2021 yıllarını kapsayan Stratejik Plan, İdarenin kendi birimleri ve personelinin katkılarıyla mevzuata uygun olarak hazırlanmıştır.

İdarenin yürüteceği program, faaliyet ve projeleri ile bunların kaynak ihtiyacını, performans hedef ve göstergelerini içeren Performans Programı hazırlanmıştır. Ayrıca İdare, bütçesini Stratejik Plan ve Performans Programına uygun olarak hazırlamıştır.

Kurumsal risk yönetim çalışmaları için İdarenin amaç ve hedeflerinin gerçekleşmesini engelleyebilecek iç kontrol risklerinin tanımlanmadığı, ancak risklerin gerçekleşip gerçekleşmediğinin ve kontrol faaliyetlerinin çalışıp çalışmadığının izlenmediği görülmüştür.

Üniversitede Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar hazırlanmış olup bu Usul ve Esaslara göre gerekli iş ve işlemler yürütülmektedir.

Birimlere ait görev tanımları ve iş akış şemaları oluşturmak için çalışmaların başladığı ancak, Üniversitenin tüm birimleri için teşkilat şeması oluşturulmadığı ve buna bağlı olarak fonksiyonel görev dağılımlarının belirlenmediği, iç kontrol prosedürlerinin de iş akış şemalarına eklenmediği anlaşılmıştır.

Üniversitede yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üretecek ve analiz yapma imkânı sunacak bir yönetim bilgi sistemi bulunmaktadır.

Faaliyet sonuçları ve değerlendirmeler, idare faaliyet raporlarında gösterilmekte ve duyurulmaktadır. 2021 yılı İdare Faaliyet Raporu yasal süresinde hazırlanarak yayımlanmış ve Sayıştay Başkanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığına gönderilmiştir.

İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulunun üst yöneticinin onayı ile görevlendirildiği, İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlandığı, eylem planında döner sermaye ile ilgili eylemlerin belirlendiği, planın revize edilmesi çalışmalarının takibinin yapıldığı ve raporlandığı beyan edilmiştir. Ancak İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planında yer alan eylemlerin gerçekleşme sonuçlarının yöneticiler tarafından izlenmediği belirtilmiştir.

Ayrıca iç kontrol sisteminin 2021 yılına değin yılda en az bir kez değerlendirildiği, değerlendirme formları ile raporların düzenlendiği, İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulunun İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Raporunu değerlendirdiği ve rapora ilişkin güncellemeleri tamamlayıp uygun görüşüyle üst yöneticinin onayına sunduğu, ancak 2021 yılı için Değerlendirme Raporunun Kurul tarafından görüşülüp üst yönetime sunulmadığı tarafımıza bildirilmiştir.

Üniversite bünyesinde 5 tane iç denetçi kadrosu bulunmaktadır. Bu kadrolardan 3 tanesi doludur. İlgili iç denetim birimi tarafından iç kontrol sisteminin incelenmesi ve değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yapıldığı, hazırlanan raporun üst yöneticiye sunulduğu, üst yöneticinin de İç Denetim Koordinasyon Kuruluna ilgi raporu gönderdiği anlaşılmıştır.

Sonuç olarak iç kontrol sistemi ile ilgili uyum ve yapılandırma çalışmaları büyük ölçüde tamamlanmıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

İstanbul Teknik Üniversitesi 2021 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Harcama Birimleri Arasındaki Devir İşlemlerinde Kullanılan Hesapların Bakiye Vererek Bilanço Etkilemesi

Tek bir muhasebe birimi bulunan ve özel bütçeli bir kamu idaresi niteliği taşıyan Üniversitede varlıklar, hazır değerler ve emanetlerin harcama birimleri arasındaki devir işlemlerinde 511 Muhasebe Birimleri Arası İşlemler Hesabının kullanıldığı ve bu hesapta kayıtlı tutarın 519 Değer Hareketleri Sonuç Hesabı ile bilançoya yansıtıldığı tespit edilmiştir

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 360'ıncı maddesinde, Değer Hareketleri Hesap Grubunun aynı bütçeli kamu idarelerinin farklı muhasebe birimleri arasındaki nakit ve nakit dışı değer hareketlerine ait işlemlerin izlenmesi için kullanılması gerektiği hüküm altına alınmıştır.

Anılan Yönetmelik'in 364'üncü maddesi uyarınca 511 no.lu Hesabın; aynı bütçeli kamu idaresine ait muhasebe birimlerinin birbirlerine gönderdikleri veya birbirlerinden aldıkları para ve kıymetler ile birbirleri adına nakden veya mahsuben yaptıkları tahsilat ve ödemelerin izlenmesi için kullanılması gerekmektedir.

Yönetmelik'in 365'inci maddesinde; *“Kamu idarelerince yürütülen ve yönetilen ulusal otomasyon sistemlerinin kullanıldığı muhasebe birimlerinde muhasebe birimleri arası işlemlerin muhasebeleştirilmesinde, adına işlem yapılan muhasebe birimi tarafından işlemi başlatan muhasebe biriminden elektronik ortamda gelen muhasebeleştirme belgesine dayanılarak kayıt yaptırılmasına ilişkin esaslar Bakanlıkça belirlenir.”*

Hükmü yer almaktadır.

Görüleceği üzere, tek bir muhasebe birimi olan Kamu İdarelerinde 511 no.lu Hesabın kullanılacağına dair bir düzenleme bulunmamaktadır.

Mezkûr Yönetmelik'in 519 Değer Hareketleri Sonuç Hesabına ilişkin olarak hükümler ihtiva eden 371 ve 372'nci maddelerinde, adı geçen hesabın bu grup içindeki hesapların yılsonunda kalan bakiyeleri ve bu bakiyelere ilişkin olarak daha sonraki yıllarda yapılan kayıtların izlenmesi için kullanılacağı, malî yılsonu itibarıyla muhasebe birimlerince bu hesaba kaydedilen tutarların, Hazine ve Maliye Bakanlığınca merkezde birleştirileceği ve birleştirme sonucu, hesabın borç veya alacak bakiyesi vermesi durumunda hesabın denkliğinin sağlanması amacıyla Bakanlıkça merkezde ve yerinde gerekli incelemeler yapılacağı ifade edilmektedir.

519 no.lu Hesabın işleyişi, Yönetmelik'in 373'üncü maddesinde açıklanmakta olup dönem sonu itibarıyla muhasebe birimleri arası işlemler hesabının alacak bakiyesinin bu hesaba alacak, ilgili hesaplara borç, borç bakiyesinin ise bu hesaba borç, ilgili hesaplara alacak kaydedileceği belirtilmektedir.

Say2000i sisteminin muhasebe kayıt formunda taşınırları devir eden ve devir alan birim kodları aynı fiş içerisinde yazılarak işlem yapılabilen iken Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Sisteminde birimler arası amortismanların devrinin nasıl yapılacağı konusunda tereddüt oluşmuş, Hazine ve Maliye Bakanlığı sorunun çözümü için 511 Muhasebe Birimleri Arası İşlemler Hesabının kullanılmasının gerekli olduğu yönünde İdarelere görüş vermiştir. Sonrasında bu hesabın kullanımını sadece taşınır ve amortisman işlemleri ile sınırlı kalmayarak tüketim mal ve malzemeleri, nakit işlemler ve emanet işlemleri devirlerine de yansımıştır.

Üniversitenin harcama birimleri arasındaki tüketim mal ve malzemeleri ile taşınırlar ve bunlara ait amortismanların, nakit ve emanet hesaplardaki devir ve düzeltme işlemlerinin kaydında 511 no.lu Hesabın kullanıldığı anlaşılmış olmakla birlikte, Yönetmelik'in 366'ncı maddesine göre adı geçen hesabın bu amaçlarla kullanımına cevaz veren bir hüküm mevcut değildir.

511 no.lu Hesabın yardımcı defteri incelendiğinde; ilk kez 2018 yılında kullanılmaya başlandığı, 2021 yıl sonu itibarıyla 511 no.lu Hesabın bakiyesi olan 29.791.893,66 TL'nin bilançoda 519 no.lu Hesapla yer aldığı görülmüştür. 2020 yılı Sayıştay Denetim Raporuna da konu edilen bulgu ile ilgili herhangi bir düzeltici işlem tesis edilmemiştir.

Kamu İdaresi, Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanarak ilgili kurumlara gönderilen 20.12.2017 tarihli ve 99161486-700-27345 sayılı genel yazının "*H. Yeni sistemin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar*" başlığı altında yer verilen 9'uncu maddesindeki; "*Yeni sistemde muhasebe işlemleri harcama birimleri*

itibarıyla kayıtlara alınacaktır. Muhasebe işlem fişlerinde sadece bir harcama birimine ait işlemlere yer verileceğinden, aynı kamu idaresine bağlı harcama birimleri arası taşınır devirleri, alacak devirleri, emanet devirleri işlemleri ile farklı muhasebe birimlerinde kayıtlı alacak ve emanetlere ilişkin yapılan tahsilat ve ödeme işlemlerinde 511- Muhasebe Birimleri Arası İşlemler Hesabı kullanılacaktır. Ayrıca, vergi daireleri adına, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerine hizmet veren diğer muhasebe birimlerince yapılan tahsilatlar ile vergi dairelerinden gelen ret ve iade ödemelerine ilişkin işlemlerde de 511- Muhasebe Birimleri Arası İşlemler Hesabının kullanımına devam edilecektir" açıklamasına istinaden, bulguda konu edilen hesapların kullanıldığını ifade etmektedir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği, “Amaç” başlıklı 1’inci maddesinde de ifade edildiği üzere, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerinin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin ve işlemlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak, sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi, malî tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’nde belirtilen standartlara uygun, yönetimin ve ilgili diğer kişilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak şekilde hazırlanmasına ve yayımlanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemek amacıyla yürürlüğe konmuştur. Dolayısıyla, Yönetmelik’te yer verilen hesap planı ve bu hesap planında yer verilen hesaplar ve işleyişlerine ilişkin hükümler hem kullanıcılar hem de denetleyenler açısından amir hükümlerdir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünün bir yazı ile 511 ve 519 no.lu Hesapların işleyişine ilişkin hükümler ihtiva eden Yönetmelik maddelerine ekleme yapmasının mümkün olmadığı, Yönetmelik’in 557’nci maddesindeki “*Bakanlığın Yönetmeliğinin muhasebe, hesap, işlem, işleyiş ve şekil hükümlerinden farklı usul ve esas belirlemeye yetkili olduğu*” ibaresindeki “usul ve esasların” neler olduğu, bu usul ve esaslar ile Yönetmelik’in hangi muhasebe, hesap, işlem, işleyiş ve şekil hükümlerinden farklı hükümler getirildiği ve bu farklı hükümlerin uygulanması sebebiyle ortaya çıkacak sonuç raporlaması hakkında bilgi verilmediği, yazıda Yeni Devlet Muhasebesi Bilişim Sisteminde gerçekleştirilen işlemlerden bahsedildiği anlaşılmıştır. Nitekim Yönetmelik hükmü ile verilen yetkinin kapsamının defter, belge ve kayıtların elektronik ortama aktarılması kapsamında

değerlendirilmesi gerekmekte olup bulgu konusu edilen hususla ilgili yeterli dayanak sağlamamaktadır.

Değer Hareketleri Hesap Grubunun, aynı bütçeli kamu idarelerinin farklı muhasebe birimleri arasındaki nakit ve nakit dışı değer hareketlerine ait işlemlerin izlenmesi için kullanılacağı mevzuatın amir hükmü olmasına rağmen, bu hesap grubunda yer alan 511 no.lu Hesabın Üniversitenin harcama birimleri arasındaki devir işlemlerinde kullanılarak bakiye tutar olan 29.791.893,66 TL'nin 519 no.lu Hesap ile 2021 Mali Yılı Bilançosunda yer almasının, mali tabloların doğruluğunu ve güvenilirliğini etkilediği değerlendirilmektedir.

BULGU 2: Akreditif Karşılığı Açtırılan Kredilerin Mahsup İşlemlerinin Yapılmaması ve Akreditifle Satın Alınan Cihazların Varlık Olarak Kayıtlara Alınmaması

Dış destekle yürütülen projeler kapsamında akreditif karşılığı açtırılan kredilerin konusu cihazların satın alma işlemleri tamamlandığı halde mahsup işlemlerinin yapılmadığı ve alıma konu cihazların varlık hesaplarına dahil edilmediği tespit edilmiştir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 164 Akreditifler Hesabının mahsubuna ilişkin hükümler ihtiva eden 108'inci maddesinde;

“1) Akreditif karşılığı açtırılan kredilerden yapılan mahsuplar bir taraftan bu hesaba alacak, 630-Giderler Hesabı veya varlığa dönüştürülecek bir harcama unsuru ise ilgili varlık hesabına borç; diğer taraftan 835-Gider Yansıtma Hesabına alacak, 830-Bütçe Giderleri Hesabına borç kaydedilir.

2) Akreditif karşılığı ulusal para cinsinden açtırılan kredilerden nakden yapılan iadeler bu hesaba alacak, 102-Banka Hesabına borç kaydedilir.

3) Akreditif karşılığı döviz cinsinden açtırılan kredilerden nakden yapılan iadeler akreditifin açıldığı tarihteki kur üzerinden bu hesaba, akreditifin açıldığı tarihteki kur ile iade alındığı tarihteki kur arasında olumlu fark varsa tutarı 600-Gelirler Hesabına alacak, akreditifin iade alındığı tarihteki kur üzerinden 105-Döviz Hesabına, akreditifin açıldığı tarihteki kur ile iade alındığı tarihteki kur arasında olumsuz fark varsa tutarı 630-Giderler Hesabına borç kaydedilir.”

Denilmektedir.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin (TMY) 10'uncu maddesinin beşinci fıkrasının (d) bendinde; muayene ve kabul işlemleri hemen yapılamayan taşınırların teslim alınmasına ilişkin Taşınır Geçici Alındısı düzenleneceği, kabul işlemleri tamamlandıktan sonra Taşınır İşlem Fişi

düzenlenerek bu fişin tarih ve numarasının geçici alındının dosyasında saklanan ikinci nüshasının üzerine kaydedileceği hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinin gereği olarak, Üniversitede görevli proje yürütücüleri tarafından talep edilip satın alınarak teslimi gerçekleşen cihazlara ait akreditif karşılığı açtırılan kredilerin mahsupları için belgelerinin tamamlanıp muayene ve kabul işlemlerinin yapılması ve taşınır işlem fişi (veya geçici taşınır işlem fişi) düzenlenip ilgili varlık hesaplarına alınması, kredilerden varsa arta kalan tutarların iadesi ve döviz değerlendirme işlemlerinin yapılması gerekmektedir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Mal yönetiminde etkililik ve sorumluluk" başlıklı 48'inci maddesinde; kamu idarelerinin taşınırların yönetimi, kaydı, muhafazası ve kullanımından sorumlu oldukları, malların edinilme ve yönetim işlemlerinin mevzuatında öngörülen kurallar dahilinde hizmetin amacına uygun olarak verimlilik ve tutumluluk ilkesine göre yapılacağı ifade edilmiştir.

Aşağıdaki tablodan da ayrıntılı olarak görüleceği üzere, Üniversitede yürütülen projeler kapsamında akreditif karşılığı açtırılan krediler ile satın alınan 5 projeye ait tesis niteliğindeki cihazların kredi mahsup işlemleri halen yapılmamış olup 2021 Yılı Mali Tablolarından olan Bilançoda 164 Akreditifler Hesabında Toplamda 21.246.847,38 TL tutarında fazlalığa, satın alınan cihazların maliyet bedeli olan 20.474.143,05 TL tutarında 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabında eksikliğe, açılan kredilerden artan dövizlerin değerlendirme işlemlerinin yapılmaması nedeniyle de Faaliyet Sonuçları Tablosunda 600 Gelirler Hesabında eksikliğe sebebiyet verilmiştir.

Tablo 9: Akreditif Karşılığı Açtırılan Kredilerden Satın Alınıp Mahsubu Yapılmayan ve Varlık Envanterine Dahil Edilmeyen Cihazlar

Projenin Adı ve Alımın Mahiyeti	Akreditif Kredisinin Açıldığı Yıl	Açılan Akreditif Kredisinin Döviz Tutarı	Açılan Akreditif Kredisinin TL Tutarı	Cihazın Geliş Yılı	Akreditif Kredisinden Artan Döviz Tutarı	Akreditif Kredisinden Artan TL Tutar (Kur Farkları Hariç)	Satın Alınan Cihazın Maliyet Bedeli TL
TÜBİTAK-Meme Kanserin Tanısı İzlenmesi için Mikrodalga Uyarımı Yermoakustik Görüntüleme Projesi-Ultrason Araştırma Platformu Alımı"	2014	211.936,95 (USD)	376.876,36	2016	33.673,05 (USD)	75.427,63	301.448,73

Kalkınma Bakanlığı-2016K120790-Uydu Yer Terminali Yenileme Projesi-Uzaktan Algılama Anten Sistemi Alımı	2017	563.170,01 (GBP)	3.823.954,69	2019	-	-	3.823.954,69
Kalkınma Bakanlığı-Nano Nanobilim Teknoloji İleri Araştırma Projesi-Kuru Aşındırma ve Kimyasal Kaplama Sistemi Alımı	2013	985.000 (GBP)	2.870.979,50	2014	40.629,66 (GBP)	118.423,27	2.752.556,23
Antarktika Bilim Seferi Projesi-Antarktika Geçici Üs Yerleşkesi Alımı (nakliye, kurulum, işletme ve söküm hizmetleri dahil)	2019	90.000 (USD)	476.190	2019	-	-	476.190
DPT-2012K120730-İleri Araç Teknolojileri Araştırma ve Geliştirme Merkezi Projesi-4 Tekerlekten Elektrikli Taşıt Test Düzeneği Alımı	2012	2.045.000 (EURO)	4.662.600,00	2015	36.117,46 (EURO)	82.347,81	4.580.252,19
	2014	907.740 (EURO)	2.772.328,73	2015	134.000 (EURO)	409.249,40	2.363.079,33
	2017	792.000 (EURO)	3.716.064,00	2017	3.526,63 (EURO)	23.600,24	3.692.463,76
	2020	402.600 (EURO)	2.547.854,10	2020	10.058,62 (EURO)	63.655,98	2.484.198,12
	TOPLAM:	4.147.340 (EURO)	13.698.846,83		183.702,71 (EURO)	578.853,43	13.119.993,40
GENEL TOPLAM:			21.246.847,38			772.704,33	20.474.143,05

BULGU 3: Taşınırın Kaydı, Muhafazası, Kullanımı ve Yönetiminde Eksiklikler Bulunması

Üniversite bünyesinde bulunan ambarlar, laboratuvarlar, ortak alanlar ve ofislerde yürütülen taşınır denetimi sonucunda; tüketim malzemeleri ile makine, teçhizat ve

demirbaşların kaydı, muhafazası, kullanımı ve yönetiminde 5018 sayılı Kanun ile TMY hükümlerine aykırı davranıldığı tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kanun'un "Mal yönetiminde etkililik ve sorumluluk" başlıklı 48'inci maddesinde; kamu idarelerinin taşınırların yönetimi, kaydı, muhafazası ve kullanımından sorumlu oldukları, taşınırların özelliğinden veya olağan kullanımından kaynaklanan yıpranma ile usulüne uygun olarak belirlenen firelerden dolayı sorumluluk aranmayacağı, kullanılmak üzere taşınır teslim edilen görevlilerin taşınırın korunmasından ve taşınıra verilen zararlardan sorumlu oldukları, malların edinilmesi, kiralanması, tahsisi, yönetimi, kullanılma ve elden çıkarılma işlemlerinin mevzuatında öngörülen kurallar dahilinde hizmetin amacına uygun olarak verimlilik ve tutumluluk ilkesine göre yapılacağı, bu ilkeye aykırı eylem ve işlemlerden doğacak zararlardan, malların yönetimi veya kullanılması hususunda yetki verilenlerin sorumlu tutulacakları ifade edilmiştir.

TMY'nin "Sorumluluk" başlıklı 5'inci maddesinde; harcama yetkililerinin taşınırların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak edinilmesinden, kullanılmasından, kontrolünden, kayıtlarının Yönetmelik'te belirtilen esas ve usullere göre saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasını sağlamaktan ve taşınır yönetim hesabını ilgili mercilere göndermekten sorumlu oldukları hükme bağlanmış olup aynı maddede kamu idarelerine ait taşınırların muhafazası ile görevli olan veya kendilerine kullanılmak üzere taşınır teslim edilen kamu görevlilerinin, bu taşınırları en iyi şekilde muhafaza etmek, gerekli bakım ve onarımlarını yapmak veya yaptırmak, veriliş amacına uygun bir şekilde kullanmak ve görevin sona ermesi veya görevden ayrılma halinde iade etmek zorunda oldukları belirtilmiştir.

Yönetmelik'in 6'ncı maddesinde ise Taşınır Kayıt Yetkilileri ile Taşınır Kontrol Yetkililerinin görev ve sorumluluklarına ayrıntılı olarak yer verilmiştir.

Üniversite Taşınır Kayıt ve Yönetim Sistemi (TKYS)'ne kayıtlı ambar ad ve kodları, tüketim ve dayanıklı taşınır malzeme sicil raporları, ambar tespit raporları, kişilere verilen taşınır teslim belgeleri ve ortak kullanıma verilen dayanıklı taşınırlar listesi esas alınarak yürütülen denetimler sonucunda tespit edilen hususlar aşağıdadır:

A-Malzeme sicil raporlarında ambarda gözüken pek çok taşınır ile tüketim malzemesi yerinde bulunamamış, bunların ambar çıkışı yapılmış ancak belgeleri düzenlenerek kayıtlardan düşülmemiştir.

TMY'nin 6'ncı maddesinin 4'üncü fıkrasının c bendi uyarınca, taşınırların giriş ve çıkışına ilişkin kayıtları tutma ve bunlara ilişkin belge ve cetvelleri düzenleme görev ve sorumluluğu Taşınır Kayıt Yetkilisine aittir.

B-Taşınır Kayıt Yetkilisinin görevden ayrıldığı durumlarda devir işlemleri yapılmamış, Ambar Devir ve Teslim Tutanağı düzenlenmemiştir.

TMY'nin 33'üncü maddesi devir işlemlerini düzenlemekte olup taşınır kayıt yetkilileri, sorumlulukları altındaki ambarlarda bulunan taşınırları ve bunlara ilişkin kayıt ve belgeleri, yerlerine görevlendirilenlere devretmeden görevlerinden ayrılamazlar. Yeni görevlendirilen taşınır kayıt yetkilileri de söz konusu kayıt ve belgeleri aramak ve almak zorundadır. Ambar devirleri Ambar Devir ve Teslim Tutanağı düzenlenerek gerçekleştirilir.

Avrasya Yer Bilimleri Enstitüsünde TKYS'de Taşınır Kayıt Yetkilisi olarak gözüken kişi görevi bırakmış olmakla birlikte halen sistemde gözükmekte, yerine görevlendirilen kişi ise taşınır kayıt yetkilisi olarak çalışmakta olup devir işlemleri mevzuata göre yapılmamıştır.

C- Üniversite genelinde nitelik itibarıyla ortak kullanım alanlarını ilgilendiren taşınırlar için "Dayanıklı Taşınırlar Listesi" düzenlenmemiş ve ortak kullanım alanlarını ilgilendiren taşınırlar kişilere Taşınır Teslim Belgesi düzenlenerek teslim edilmiştir.

TMY'nin "Belge ve cetveller" başlıklı 10'uncu maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde, Taşınır Kod Listesinin (B) bölümünde gösterilen taşınırlardan oda, büro, bölüm, geçit, atölye, garaj ve servislere tahsis edilenler için Dayanıklı Taşınırlar Listesi düzenleneceği, bunlar için Taşınır Teslim Belgesi düzenlenmeyeceği ve Listenin istek yapan birim yetkilisi ve/veya varsa ortak kullanım alanı sorumlusu tarafından imzalanacağı ifade edilmiştir.

Ç-Ortak kullanım alanlarına ait taşınırların kişilere Taşınır Teslim Belgesi ile teslim edilmesi ve bu taşınırlardan bazılarının üzerlerinde sicil numaralarının da yer almaması sonucunda, üzerinde çok sayıda taşınır bulunan görevliler, kayıtlarında bulunan taşınırları fiili olarak yerinde gösterememektedir.

Tuzla Denizcilik Fakültesinde görevli üç akademik personelin kullanımında sırasıyla 140, 256 ve 162 adet dayanıklı taşınır bulunmakta olup bu taşınırların fiili-fiziki denetiminde taşınır sicil numaralarının kaybolması, silinmesi gibi nedenlerle ilgili taşınırlar kayıtlardaki sicil numarası ile eşleştirilememiş, ilgili personel tarafından da gösterilememiştir.

D-Taşınırların pek çoğunda numaralandırma işlemi yapılmamış, bazı taşınırların üzerlerindeki numaralar başka bir taşınıra ait bilgileri içermiş, bazı taşınırlar üzerindeki numaralar ise okunamayacak derecede silinmiştir.

TMY'nin "Dayanıklı taşınırların numaralanması" başlıklı 36'ncı maddesinin birinci fıkrasında giriş kaydı yapılan dayanıklı taşınırlara, taşınır kayıt yetkilisi tarafından bir sicil numarası verileceği, bu numaranın yazma, kazıma, damga vurma veya etiket yapıştırma suretiyle taşınırın üzerinde kalıcı olacak şekilde belirtileceği, fiziki veya kullanım özellikleri

nedeniyle numaralandırılması mümkün olmayan taşınırlara bu işlemin uygulanmayacağı hükmü bulunmaktadır.

E-Malzeme sicil raporlarında taşınırların marka, model ve teknik özellik gibi bilgilerinde eksiklikler bulunmaktadır.

TMY'nin "Defterler" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde Dayanıklı Taşınırlar Defteri (Örnek 2) ile ilgili açıklama yapılmış olup Örnek 2'de taşının tanımlanmasına yarayan cins, marka, model, kapasite vb. teknik özelliklerin ilgili taşının satırında belirtileceği hüküm altına alınmıştır.

F-Kampüs içerisinde açık alanlarda birden fazla harcama birimini ilgilendiren dayanıklı taşınırların herhangi bir işlem yapılmadan (hurdaya ayırma, kayıttan düşme gibi çalışmalar) atıl halde tutulduğu görülmüş, İdareyle bu hususun paylaşılması üzerine bu taşınırlar ya hurdaya ayrılmış ya da harcama birimlerinin kullanımına verilmek üzere ambarlara alınmıştır.

G-Üniversitede hurdaya ayrılan dayanıklı taşınırlar için hurda ambarı bulunmamaktadır. İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığına ait etrafı metal saclarla çevrili ve üstü açık bir alanda sadece metal demirbaşlar için ayrılmış kayıtlı olmayan bir hurda alanı bulunmaktadır. Diğer dayanıklı demirbaş (büro mobilyaları gibi) taşınırların hurdaya ayrılarak bekletildiği bir ambar ise yoktur.

Ğ-Kullanım ömrünü tamamlayan taşınırlar için Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağı düzenlenmekle birlikte, hurdaya ayrılmasına veya imha edilmesine karar verilen dayanıklı taşınırlar için teknik rapor düzenlenmemekte, yazışma olmadan birimler arasında şifahi işlemler yürütülmekte ve taşınırların teknik inceleme sonuçları sözlü bildirilmektedir.

TMY'nin hurdaya ayırma nedeniyle çıkışa ilişkin hükümler içeren 28'inci maddesinde; ekonomik ömrünü tamamlamış olan veya tamamlamadığı halde teknik ve fiziki nedenlerle kullanılmasında yarar görülmeyerek hizmet dışı bırakılması gerektiği ilgililer veya özel mevzuatı çerçevesinde oluşturulan komisyon tarafından bildirilen taşınırların, biri işin uzmanı olmak kaydıyla harcama yetkilisinin belirleyeceği en az üç kişiden oluşan komisyon tarafından değerlendirileceği, yeterli sayı veya nitelikte personel bulunmaması halinde komisyonların diğer kamu idarelerinden talep edilecek üyelerin katılımıyla oluşturulabileceği belirtilmektedir.

H-TKYS'de Avrasya Yer Bilimleri Enstitüsü adına kayıtlı gözüken ambar fiilen bulunmamakta ve ambar kayıtlarındaki taşınırlar ambar olarak tanımlanmamış bir alanda tutulmaktadır.

Taşınırların fiilen tutulduğu alanda yapılan sayımlarda; ambarda kayıtlı olmayan çok sayıda sayım fazlası taşının (masa, sandalye, koltuk) yanı sıra, ambarda kayıtlı gözükep

yerinde bulunmayan sayım noksanı taşınırlar (dizüstü bilgisayar, tablet bilgisayar, harici yedekleme diskleri, dolap vb.) olduğu tespit edilmiştir.

Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Müdürlüğüne bağlı İspirtohane Kültür ve Sanat Merkezinde yapılan taşınır denetiminde 66 adet (Dijital piyano, konsol piyano, bilgisayar ve büro mobilyaları vb.) sayım fazlası tespit edilmiştir.

TMY'nin "Sayım fazlası taşınırların girişi" başlıklı 17'nci maddesinde yapılan sayım sonucunda fazla bulunan taşınırların, Taşınır İşlem Fişi düzenlenerek kayıtlara alınacağı, sayım fazlası taşınırların giriş kaydedilmesinde; söz konusu taşınırla aynı nitelikte son bir yıl içinde girişi yapılan taşınır varsa bu değer, aksi halde değer tespit komisyonu tarafından belirlenecek değer esas alınacağı ifade edilmiştir.

"Kullanılmaz hale gelme, yok olma veya sayım noksanı nedeniyle çıkış" başlıklı 27'nci maddede ise sayımda noksan çıkan taşınırların Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağı ve Taşınır İşlem Fişi düzenlenerek kayıtlardan çıkarılacağı ve kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizlik olup olmadığının araştırılarak sonuçlarının ayrı bir tutanakta belirtileceği ve 5'inci madde hükmüne göre işlem yapılacağı hükümlerine yer verilmiştir. 5'inci madde gereğince taşınırların muhafazasından ve yönetilmesinden sorumlu olanların, gerekli tedbirlerin alınmaması veya özenin gösterilmemesi nedeniyle taşınırların kullanılmaz hale gelmesi veya yok olması sonucunda sebep oldukları kamu zararları hakkında ise Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümleri uygulanacaktır.

I-Rektörlüğe bağlı İTÜ Bilim ve Toplum Uygur Merkezi bünyesinde faaliyet gösteren ve Özel Kalem Müdürlüğü ambarları içerisinde yer alan Toplum Bilim Merkezi ambarının, aslında Bilim Merkezi olarak eskiden ziyaretçi kabul edilen bir bina olduğu bilgisi edinilmiş ve yapılan denetimde dayanıklı taşınırlar malzeme sicil raporlarında ambar olarak gözüken bina içerisinde kayıtlı pek çok demirbaşın çok yeni ve kullanıma uygun olup atıl şekilde tutulduğu (makam koltuğu, misafir koltuğu, sandalye, bilgisayar, yazıcı gibi demirbaşlar), makine ve cihazlar ile demirbaşların üzerlerinde taşınır sicil numaralarının olmaması sebebiyle kayıtlı taşınırlar ile mevcut taşınırların karşılıklı teyidine imkân bulunmadığı, Merkez içerisinde küçük depo alanları yaratıldığı ve sergilenmeyen demirbaşlar ile hurdalık taşınırların bu alanlarda korunaksız ve uygun olmayan şartlarda muhafaza edildiği, yine depo olarak oluşturulan bir alanda sarf malzemelerinin tutulduğu ve kayıtlı stok tutarı ile karşılaştırmaya uygun olmadıkları, konferans salonu olarak döşenen bir alanda tavan ve zeminin su altında kaldığı ve demirbaşların zarar gördüğü tespitleri yapılmıştır.

TMY'nin 6'ncı maddesinin dördüncü fıkrasının (g) bendi uyarınca, kullanımda bulunan dayanıklı taşınırları buldukları yerde kontrol etmek, sayımlarını yapmak ve yaptırmak görevi

Taşınır Kayıt Yetkililerine ait olup bu kişiler, ambarlarında kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizlikler nedeniyle meydana gelen kayıp ve noksanlıklardan sorumlu tutulmuşlardır.

Yönetmelik'in "Sorumluluk" başlıklı 5'nci maddesinin beşinci fıkrasında taşınırların muhafazasından ve yönetilmesinden sorumlu olanların, gerekli tedbirlerin alınmaması veya özenin gösterilmemesi nedeniyle taşınırın kullanılmaz hale gelmesi veya yok olması sonucunda sebep oldukları kamu zararları hakkında Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümlerinin uygulanacağı belirtilmektedir. 5'nci maddenin altıncı fıkrasında ise kullanılmak üzere kendilerine taşınır teslim edilen kamu görevlilerinin kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizlik ya da dikkatsizlikleri nedeniyle oluşan kamu zararının, değer tespit komisyonu tarafından tespit edilecek gerçeğe uygun değer üzerinden, ilgili mevzuat hükümleri uygulanmak suretiyle tahsil edileceği, ortak kullanım alanına tahsis edilen dayanıklı taşınırlarda meydana gelen kamu zararının ise zararın oluşmasında kasıt, kusur veya ihmali olanlardan tahsil edileceği hükmüne yer verilmiştir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği Hesap Planında yer alan 197 Sayım Noksanları Hesabı ve 397 Sayım Fazlaları Hesabı, stok sayımı sonucunda eksik/fazla olan varlıkların sebebi belirleninceye kadar geçici olarak kayda alınmasında kullanılan hesaplar olup Merkezde bulunan stok niteliğindeki mal ve malzemelerden kayıtlara göre eksik veya fazla olanların sayım komisyonu kurularak tespiti gerekmektedir.

İ-TKYS'de kayıtlı olmayan ve ambar olarak da tanımlanmayan ancak üzerinde müze tabelası olan kapalı bir alanda; 119 kalemden oluşan taşınır bulunduğu görülmüş olup bu taşınırların bir kısmının 1800'lü yıllardan kaldığı ifade edilmiştir. Söz konusu taşınırlar için işin uzmanlarından oluşan bir komisyon kurularak bu varlıkların kaydına esas nitelik, değer ve miktarların tespit edilmesi ve müzede sergilenecek iseler Müze Defteri tutulması gerekmektedir.

TMY'nin "Sayım fazlası taşınırların girişi" başlıklı 17'nci maddesinde; yapılan sayım sonucunda fazla bulunan taşınırların, Taşınır İşlem Fişi düzenlenerek kayıtlara alınacağı, sayım fazlası taşınırların giriş kaydedilmesinde; söz konusu taşınırla aynı nitelikte son bir yıl içinde girişi yapılan taşınır varsa bu değer, aksi halde değer tespit komisyonu tarafından belirlenecek değer esas alınacağı ifade edilmiştir.

J-Üniversite harcama birimlerinde tüketim malzemesi çıkışları 3 ayda bir muhasebeye bildirilmemekte, dolayısıyla yıl içinde tüketilen mal ve malzemeler muhasebede gözükmemektedir. Bu husus etkin bir satın alma ve stok yönetimini de imkânsız kılan unsurlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

TMY'nin 30'uncu maddesinin ikinci fıkrasında, kullanılan tüketim malzemesi çıkışlarının en geç üç ay içinde yapılması gerektiği hüküm altına alınmıştır.

Sonuç olarak; Kamu İdaresinde stok ve taşınır mal yönetimi konusunda ciddi eksiklikler bulunmakta olup tüketim mal ve malzemeleri ile dayanıklı taşınırların kaydı, muhafazası, kullanımı ve yönetimi konusunda kurumsal bir çalışmanın başlatılması gerekmektedir. Bu haliyle 197 Sayım Noksanları Hesabı, 397 Sayım Fazlaları Hesabı, 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabı, 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı ve 255 Demirbaşlar Hesabı doğru ve güvenilir bilgi üretmemektedir.

BULGU 4: Kamu İdaresinin Mülkiyetindeki Varlıklardan Bir Kısımının Envanter İşlemlerinin Yapılmaması ve Bu Varlıkların Kullanım Dışı Bırakılması

Üniversitenin mülkiyetindeki 278 ada ve 94 no.lu parselde bulunan Makine Mühendisliğine bağlı Ziraat Makinaları binası ile depo niteliğindeki yapının ve seranın zarar gördüğü, bunlar içerisindeki demirbaş, makine ve taşıtlar ile sarf malzemelerinin envanter kayıtlarının yapılmadığı, çalışır veya kullanılabilir durumda olanların koruma altına alınmadığı ve hurdaya ayrılması gerekenlerle ilgili işlem tesis edilmediği tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kanun'un 8'inci maddesi uyarınca her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır.

Kanun'un "Üst yöneticiler" başlıklı 11'inci maddesinde ise üst yöneticilerin; idarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin kalkınma planına, yıllık programlara, kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, malî yönetim ve iç kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve anılan Kanun'da belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden Bakana; mahallî idarelerde ise meclislerine karşı sorumlu oldukları ifade edilmiştir.

Aynı Kanun'un "Mal yönetiminde etkililik ve sorumluluk" başlıklı 48'inci maddesinde ise kamu idarelerinin taşınırların yönetimi, kaydı, muhafazası ve kullanımından sorumlu oldukları, taşınırların özelliğinden veya olağan kullanımından kaynaklanan yıpranma ile usulüne uygun olarak belirlenen firelerden dolayı sorumluluk aranmadığı, kullanılmak üzere

taşınır teslim edilen görevlilerin, taşınırın korunmasından ve taşınıra verilen zararlardan sorumlu oldukları, kamu idarelerinin verilen zararların sorumlularına ödettirilmesini sağlamakla yükümlü buldukları, kamu idarelerine ait malları edinme, kiralama, tahsis, yönetim, kullanma ve elden çıkarma işlemlerinin, mevzuatında öngörülen kurallar dahilinde hizmetin amacına uygun olarak verimlilik ve tutumluluk ilkesine göre yapılacağı, bu ilkeye aykırı eylem ve işlemlerden doğacak zararlardan, malların yönetimi veya kullanılması hususunda yetki verilenlerin sorumlu oldukları belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen Kanun hükümleri gereğince kamu idarelerinin üst yöneticileri ile diğer sorumluların, kamu kaynağı olan taşınmazlar ile taşınır malların muhafazasında ve kullanımında sorumlulukları bulunmakta olup aşağıda görüleceği üzere bu sorumlulukların yerine getirilmediği uygulamalar mevcuttur.

A-Rektörlüğün 21.02.1990 tarih ve 2201 sayılı yazısı ile görevlendirilen bir heyet tarafından İstanbul Florya'daki Ziraat Makinaları biriminde bulunan dayanıklı taşınırlar ile sarf malzemelerinin sayımı yapılmış, 478 adet taşınır ve sarf malzemesi demirbaş numarası, cinsi ve adedi dikkate alınarak listelenmiştir.

Listede kayıtlı pek çok taşınırın hizmet aracı, motorsuz kara taşıtı, tarım ve ormancılık makineleri ve aletleri, atölye makineleri ve aletleri ile ölçüm, tartım, çizim cihazları ve aletleri olduğu anlaşılmıştır.

Sayım Heyeti tarafından tespiti yapıлып tutanağa bağlanan ve listelenen taşınırların içerisinde 5 adet traktör, 2 adet biçerdöver ve çok sayıda tarım makinesi, araç-gereçler ve cihazların yanı sıra bunlara ait sarf malzemeleri bulunmaktadır. Ayrıca kullanılamaz durumda veya eksik olanlar ilgili taşınır ve sarf malzemesinin cins açıklaması kısmına eklenmiş ve Rektörlüğe hurda tespit komisyonu kurulması yönünde yazı yazılmıştır. Tutanak eki listede binadaki bazı taşınırların başka kurumlara verildiği veya Üniversite yerleşkelerinin adı verilerek buralara gönderildiği bilgileri de yer almaktadır. Ancak taşınırlardan binada bulunmayanların çıkış ve giriş kayıtlarına ait belgeler bulunamadığı gibi Heyetin taşınırların çıkışlarına ait bilgilere nasıl ulaştığı da bilinmemektedir.

Adı geçen binada mevcut taşınır ve sarf malzemeleri ile ilgili olarak sayım sonrasında İdare tarafından herhangi bir işlem yapılmamıştır. Zira yerinde yapılan denetimde listede yer alan pek çok taşınır ve sarf malzemesinin halen binada bulunduğu ve pek çoğunun zarar gördüğü tarafımızca tespit edilmiştir. Ayrıca söz konusu bina korunaksız, bakımsız ve doğa olaylarına açık halde bırakılmıştır.

B-Ziraat Makinaları Binasının hemen karşısında yer alan sera içerisinde istiflenmiş halde ahşap maketler tutulmakla birlikte seranın doğa olaylarına karşı korunaksız bir halde

birakılması, bakım ve onarımlarının yapılmaması nedenleriyle içindeki malzemelerin akıbeti bilinmemektedir. Bu alanda bulunan taşınırlar hakkında İdare tarafından işlem de yapılmamıştır.

C-Depo olarak nitelenen kapalı alanda pek çok taşınır ve sarf malzemesi bulunduğu tarafımızca tespit edilmiştir. Depoda bulunan taşınır ve sarf malzemeleri ile ilgili idari bir işlem şimdiye değin yapılmamıştır.

Ç-Taşıtlar ile tarım makinelerinin bir kısmı, arazi üzerinde ve açık alanda korunaksız ve zarar görmüş halde tutulmaktadır.

TMY'nin “Envanteri yapılan taşınırların muhasebe birimine bildirilmesi” başlıklı Geçici 2'nci maddesinin birinci fıkrasında harcama birimlerinde; 150, 253, 254 ve 255 hesap kodlarında izlenmesi gereken taşınırların fiili envanterlerinin 30.06.2007 tarihi itibarıyla yapılacağı ve söz konusu taşınırların kayıtlı değerleri üzerinden, kayıtlı değeri yoksa değer tespit komisyonu tarafından belirlenen değer üzerinden düzenlenecek Taşınır İşlem Fişi ile ilgili defterlere kaydedileceği, düzenlenen Taşınır İşlem Fişlerinin birer nüshasının muhasebe birimine gönderileceği ifade edilmiştir.

İkinci fıkrada ise muhasebe birimlerinde daha önce 150, 253, 254 ve 255 hesap kodlarına kaydedilmiş olan değerlerin 30.6.2007 tarihi itibarıyla tutarlar üzerinden bir taraftan Net Değer Hesabına borç, ilgili hesaplara alacak kaydedilerek hesaplardan çıkarılacağı, diğer taraftan Taşınır İşlem Fişlerinde gösterilen taşınırların 01.07.2007 tarihi itibarıyla ilgili hesaplara giriş kaydedilerek, envanter kayıtlarıyla uygunluğunun sağlanacağı hükmüne yer verilmiştir.

Kamu İdaresine ait İstanbul Florya'daki taşınırların yukarıda yer verilen Yönetmelik hükümlerine istinaden envanter ve kayda alma işlemlerinin yapılması, hurdaya ayrılması gerekenlerle ilgili işlem tesis edilmesi ve varsa sorumlularının belirlenmesi, taşınmazların akıbetiyle ilgili ise karar alınması gerekmektedir.

Yukarıda yer verilen tespitler ve mevzuat düzenlemeleri çerçevesinde Kamu İdaresinin 2021 yılı Bilançosunda 15 Stoklar Hesap Grubu ile 25 Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubunda kayıtlı tutarlar; 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabı, 253 Tesis Makine ve Cihazlar Hesabı, 254 Taşıtlar Hesabı ve 255 Demirbaşlar Hesabı ile 257 Birikmiş Amortismanlar ve Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabındaki eksikliklerden dolayı doğru ve güvenilir değildir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: İTÜ Ayazağa Merkezi Derslik C Blok İnşaatı Yapım İşinin İhale Süreçlerinde Hatalar Bulunması

2020 yıl sonundan 2021 yıl sonuna kadar üç kez ihale edilen İTÜ Ayazağa Yerleşkesi Merkezi Derslik C Blok Binası yapım işine ait ihale süreçlerinde, mevzuata aykırı uygulamalar tespit edilmiştir.

Merkezi Derslik C Blok İnşaatı (12.000 metrekare) Projesi 2020 Yılı Yatırım Programına, 2007H03-865 numaralı “Derslik ve Merkezi Birimler Projesi” kapsamında yer alan “Uçak ve Uzay Bilimleri Fakültesi Ek Blok (10.000 metrekare)” yapım işinin yerine alınmıştır. C Blok İnşaatının kapalı alanı; mevcut binaların depreme karşı uzun vadeli dönüşüm faaliyetleri yürütülürken gerekli olacak alan ihtiyacının karşılanabilmesi için 27.03.2020 tarihli ve 24776198-903.02-26 sayılı Cumhurbaşkanlığı Oluru ile 10.000 metrekare olarak belirlenmiştir. Daha sonra Ayazağa Yerleşkesi İnşaat Fakültesi yanında bulunan ve depremde almış olduğu hasar sebebiyle boşaltılmış blokların yerine yapılacak söz konusu yapım işinde kazı çalışmalarının öngörülenden daha yükseğe mal olacağı ve ilave bodrum katı gerekliliğinin anlaşılması üzerine, projenin 10.000 metrekare olan kapalı alan büyüklüğünün 12.000 metrekareye yükseltilmesi, 40.000.000,00 TL olan proje tutarının ise 55.460.000,00 TL şeklinde revize edilmesi hususundaki İdare talebi, 26.08.2020 tarihli ve 24776198-903.02-134 sayılı Cumhurbaşkanlığı Oluru ile deprem bağlamındaki hassasiyet dikkate alınarak kabul edilmiştir.

2007H03-865-154368 proje numaralı Merkezi Derslik Projesi İnşaatı (12.000 metrekare) 2020 Yılı Yatırım Programında revizyona gidilerek 26.08.2020 tarihinde Programa dahil edilmiş olup başlangıç ve bitiş tarihleri 2020-2023 şeklinde belirlenmiş, yılı ödeneği ve toplam ödeneği tefrik edilmiştir.

03.11.2020 tarihinde Üst Yöneticiden açık ihale izni alınarak yapım işi için 2020/646354 İhale Kayıt Numarası ile ilana çıkmış olup ilan metninde işin niteliği, türü ve miktarı; “...inşaat fakültesi bölümünde mevcut iki laboratuvar bir mafsalsı bloğundan (5.500 metrekare) yapıların yıkılarak molozların yerleşke dışına çıkarılması, yerine proje ve detaylarına uygun olarak 12.000 metrekare yeni bina inşaatı yapılması” şeklinde tarif edilmiştir.

İhaleye çıkılan yapım işinin toplam maliyeti 63.085.081,35 TL olup fiyat farkı verilmeyecek ve iş 2020'de başlayıp 2023 yılında bitirilecektir. Yapım işi için ödenek dilimleri 2020-%5, 2021-%50, 2022-%40 ve 2023-%5 şeklindedir. 12.000 metrekarelik bina inşaatına ait uygulama projeleri ilandan önce hizmet alımı suretiyle hazırlanmıştır.

İhale Komisyonu 21.12.2020'de toplanarak teklif sahiplerini yeterlik bilgileri tablosu, teklif mektubu ve geçici teminat mektubu açısından ön değerlendirmeye tabi tutmuş ve oturumu kapatmıştır.

Komisyon ihaleyi sonuçlandırmak üzere 26.01.2021'de tekrar toplanmış, ancak teklifleri değerlendirmeden ihaleyi iptal etmiştir.

26.01.2021 tarihli İhale Komisyonu Kararından anlaşılacağı üzere ihalenin iptal gerekçesi, 15.01.2021 tarih ve E-85854597-000-877566 sayılı ile İTÜ Rektörlüğünden Komisyona havale edilen yazıdır. Bu yazıda İnşaat Fakültesi Dekanlığının yaklaşık 8.000 metrekare ilave alan ihtiyacını Rektörlüğe bildirdiğinden bahisle, ilave alan ihtiyacının karşılanabilmesi için Fakülte çevresindeki boş alanlar ve ihale aşamasındaki MED C binasının birlikte planlanması gerekliliğinin doğduğu ifade edilmiştir. Komisyon da bu yazıyı dikkate alarak kamu yararı sağlanacağı gerekçesiyle ihaleyi iptal etmiştir.

İhale Komisyonunun Kararı üzerine Harcama Yetkilisi onayı ile ihale süreci sonlandırılmıştır.

Merkezi Derslik C Blok inşaatı ihalesinin iptalinden sonra inşaat yapılacak alanın büyüklüğü, iki blok ve iki bloğu birleştirecek bir geçidi içerecek şekilde 17.454 metrekare olarak tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi 15.04.2021 tarih ve E-96480742-841.02.12-910075 sayılı yazısı ile yapım işindeki revizenin 2021 Yılı Yatırım Programına alınması amacıyla Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığından talepte bulunmuş olmakla birlikte, talebin sonucunu beklemeden, iptal edilen ihale konusu iş için hizmet alımıyla yaptırılan uygulama projelerini, bu defa mevcutların revizesi ve ikinci blok ile bağlantı geçit için ilk defa projeler hazırlanmasını içerecek şekilde hizmet alımı suretiyle yaptırmıştır. Uygulama projeleri doğrudan temin yöntemiyle 17.05.2021, 01.07.2021 ve 05.07.2021 tarihlerinde alınmıştır. Bir başka ifadeyle, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığına proje revizyonu için başvurulup izin alınmadan önce bu işlemler tamamlanmıştır.

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Sektörler ve Kamu Yatırımları Genel Müdürlüğü proje revizyonuna ilişkin cevabi yazıyı 20.07.2021'de İdareye göndermiştir. Genel Müdürlüğün cevabi yazısında;

-12.000 metrekare kapalı alan büyüklüğü işinin benzer gerekçeler ile 2021 yılı Yatırım Programında 17.454 metrekare olarak revize edilmesi ve 55.460.000,00 TL olan proje tutarının 65.443.000,00 TL'ye yükseltilmesi talebinin, mevcut kapalı alan büyüklüğünün ihtiyacı karşılar nitelikte olduğu değerlendirildiğinden uygun görülmediği,

-2021 Yılı Yatırım Programında "Merkezi Derslik (12.000 m2)" alt projesi yapım işinde ilerleme kaydedilebilmesini teminen 15.004.000,00 TL yatırım ödeneği tahsis edildiği, ancak yapım işinin ihalesine deprem önceliği olmasına rağmen henüz çıkılmadığı,

Hususlarına yer verilmiştir.

Yukarıda yer verilen Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı cevabi yazısı üzere Kamu İdaresi, Yatırım Programında yer verilen ve ödeneği tefrik edilen Merkezi Derslik İnşaatı (12.000 metrekare) adındaki projeye belirlenen 12.000 metrekareyi değiştirememiş, ancak 17.452 metrekarelik alan için gerekli izin ve onayları almadan uygulama projeleri satın almış, iptal edilen ihaleye gelen teklifleri değerlendirmeyerek ihalenin sonuçlandırılabilceği bir süreci tamamlamamış, 2020 ve 2021 yılları ödeneklerini kullanamamıştır.

3428 sayılı 2021 Yılı Yatırım Programının Kabulü ve Uygulanmasına Dair Cumhurbaşkanı Dair Karar'ın 1'inci maddesinde;

"Bu Kararın uygulanmasında;

...

(f) Proje parametreleri: Projenin ad, yer, karakteristik, süre (başlama-bitiş yılı), maliyet, kümülatif harcama (dış finansman, toplam) ve ödeneğini (dış finansman, toplam),

...

ifade eder" Denilmekte,

2'nci maddesinde; Karar ekindeki 2021 Yılı Yatırım Programında yer alan projelerin her türlü parametre değişikliğinin, yıl içinde yatırım programına proje alınması ya da çıkarılmasının Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından Hazine ve Maliye Bakanlığından görüş alınarak Cumhurbaşkanı onayına sunulacağı belirtilmektedir.

Mezkûr Karar'ın 3'üncü maddesinde ise *"Yatırım Programında yer almayan herhangi bir yatırım projesinin veya Yatırım Programında yer almakla birlikte Programda belirlenen parametrelerine uygun olmayan projelerin ihalesine çıkılmaz ve harcama yapılamaz."* Denilmek suretiyle yatırım programında parametreleri belli olan projelerin bu parametreler değiştirilerek ihalesine çıkılmayacağı ve harcama yapılamayacağı açıkça belirtilmiş olup 5'inci madde gereğince Karar'ın hükümleri Cumhurbaşkanı tarafından yürütülmektedir.

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından yayımlanan 2021 Yılı Yatırım Programı Yıl İçi İşlemlerinin Uygulanması ve İzlenmesi Hakkında Genelge'de de (Sıra No: 1) benzer hükümlere yer verilmiştir.

2020 ve 2021 Yılı Yatırım Programlarında Üniversitenin yürüteceği inşaat işleri arasında proje parametreleri belli olan ve bu parametrelerden projenin karakteristiğini niteleyen bulguya konu iş için projenin adı Merkezi Derslik İnşaatı (12.000 metrekare) olup yukarıda yer verilen mevzuat uyarınca karakter değişikliği ancak ve ancak Cumhurbaşkanı Onayı ile mümkün olup parametrelere uygun olmayan ihalelerin yapılamayacağı ve bunlar için harcamada bulunulamayacağı yukarıda yer verilen mevzuatta açıkça ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi, projenin parametrelerinden olan işin karakteristiğindeki değişikliğin uygun bulunmaması üzerine bu kez 12.000 metrekarelik alan içinde kalacak şekilde, ancak 17.454 metrekarelik iki bina için hazırlanan uygulama projelerini esas alarak ve yapım işini bölerek ilk binanın kaba inşaat halinde yapılması için ihale hazırlığına girişmiştir. Bu durumun, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının proje revizyon talebini uygun bulmaması kararına ve Yatırım Programı ile ilgili yayımlanan mevzuat hükümlerine aykırı olduğu değerlendirilmektedir.

12.08.2021 tarih ve E-77168760-755.02.01-94972 sayılı Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı tarafından Rektörlüğe iletilen "Açık ihale yapılması izni" konulu yazıda;

"Merkezi derslik c blok inşaatı 17.545 metrekare kapalı alana sahip olarak İnşaat Fakültesi bünyesinde deprem riski nedeniyle boşaltılan Çevre Mühendisliği bölümü ile Zemin Mekaniği birimlerinin bulunduğu iki blok ve bir mafsal bloğu yıkılarak yerine yapılacaktır. T.C Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı nezdinde yapılan girişimler sonucunda Derslik ve Merkezi Birimler Projesine bağlı alt proje olarak Merkezi Derslik Projesi olarak programa ilave edilmiştir. İhale kapsamında ince işler, elektrik tesisat ve mekanik tesisat işleri çıkarılmış olup ilk etapta çatı, dış cephe ve kaba inşaatı (statik) yaptırılacaktır. İTÜ Ayazağa yerleşkesi Merkezi derslik C blok inşaatı (2021) işi ihalesinin 2007H03-865 no.lu derslik ve merkezi birimler projesi altında olan 2007H-865-154368 nolu Merkezi Derslik Projesinin 4734 sayılı Kamu ihale Kanunu 19. Maddesine göre ihalesinin yapılması hususunda gereğini arz ederim"

Denilerek Üst Yönetici adına Rektör Yardımcısından Onay alınmıştır.

Söz konusu açık ihale izni yazısında dikkat çeken hususlar şunlardır:

C Blok inşaatı daha önceki yazışmalarda 17.454 metrekare kapalı alan şeklinde tespit edilmiş iken bu kez 17.545 metrekare kapalı alana çıkarılmıştır.

2020 yılında 12.000 metrekarelik inşaatın tamamı için ihaleye çıkmışken bu defa ince işler, elektrik-mekanik tesisat işleri hariç çatı, dış cephe ve kaba inşaat işleri ihale kapsamında yaptırılacaktır.

2021/506137 İhale Kayıt Numaralı yapım işine ait ihale ilanında; işin adında (metrekare belirtilmeden) bir değişikliğe gidilmediği görülmüş, ancak sözleşme tasarısında işin niteliği, türü ve miktarı olarak 12.000 metrekare alan yeni bina inşaat işleri (çatı, dış cephe ve kaba inşaat) (ince işler, elektrik tesisat ve mekanik tesisat işleri hariç) denilerek bir önceki ihale konusu işin kapsamı ve niteliği bu ilanla değiştirilmiştir. Ayrıca ilk ilana ait sözleşme tasarısında yer verilmeyen 3 dizüstü bilgisayar ve 1 tane 1.500 ve üzeri en az 2020 model C segment araç talebinin, bu ihale dokümanına eklenmesi, verilecek tekliflere etki edecek bir unsur olarak görülmesinin yanı sıra yapılacak inşaatın yeri ile işin kontrolünü yapacak Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığının yerinin aynı kampüste bulunmasından dolayı da dikkate değerdir.

İlana çıkılan kaba inşaat yapım işinin yaklaşık maliyeti 35.617.659,93 TL olup ihaleye teklif veren olmadığı için 27.09.2021 tarihli İhale Komisyon Kararı ile ihale iptal edilmiştir.

2020 yılındaki ihalenin iptal edilme gerekçesine uygun olmayacak şekilde, yapılacak işin azaltılıp proje bütünlüğü olan işin parçalara bölünerek ihale edilmesinin, Kamu İhale Genel Tebliği'ne de aykırı olduğu görülmektedir.

Tebliğ'in 16.4.5. maddesinde; Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin 29'uncu maddesinin beşinci fıkrasında yer verilen kendi başına proje bütünlüğü olan benzer nitelikli birden fazla yapım işinin paket halinde bir arada ihale edilmesinin öngörülmesi durumunda, her bir iş için ayrı teklif alınmasını sağlamak üzere kısmi teklif alma yoluyla ihale yapılabileceği hükmünün uygulanmasına ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

Tebliğ'in 16.4.5.2'nci maddesine göre Uygulama Yönetmeliği'nin 29'uncu maddesinin beşinci fıkrası hükmü, kendi başına ihale konusu olabilecek nitelikte proje bütünlüğü olan birden fazla yapım işinin bir arada ihale edilebilmesini sağlamayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda, proje bütünlüğü olan tek bir yapım işinin parçalara ayrılarak bütünlüğü bozacak şekilde her bir parçası için ayrı ihale yapılması mümkün bulunmamaktadır. Örneğin; belli bir projesi olan ve bu kapsamda teknik ve idari şartnamesi bütünlük arz eden bir bina veya bina kompleksi yapım işi bütün olarak ihale edilecek olup, söz konusu iş parçalara ayrılarak kısmi teklif yoluyla parça parça ihale edilemeyecektir. Ancak, farklı coğrafi alanlarda gerçekleştirilmesi gereken benzer nitelikli okul, sağlık ocağı, vb. yapım işleri bu hükme göre kısmi teklif alma yoluyla bir arada ihale edilebilecektir. Aynı şekilde, belli bir güzergah üzerinde yapımı planlanan yol yapım işinde, bu işin altyapısı ile üst yapısı kısmi teklif

kapsamında ayrılamayacak olup, ancak 4734 sayılı Kanun'un temel ilkeleri göz önünde bulundurulmak suretiyle uzunluk olarak belli parçalara ayrılarak Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin 29'uncu maddesinin beşinci fıkrasına göre paket halinde tek bir ihalenin konusunu oluşturabilecektir.

Yapılan açık ihaleye istekli çıkmaması nedeniyle yapım işi bu kez 2021/649235 İhale Kayıt Numarası ile 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre 27.10.2021 tarihinde bir kez daha ihale edilmiş ve diğer iki ihale dokümanında fiyat farkı uygulaması olmadığı halde, bu kez fiyat farkı verileceğine ilişkin sözleşme tasarısına hüküm konmuştur.

İşin 21/b kapsamında pazarlıkla yapılmasına gerekçe olarak; binanın transfer bina niteliğinde olduğu, deprem güçlendirmesi yapılması düşünülen ya da deprem riski sebebi ile tamamen boşaltılan fakülte binalarının geçici olarak bu binada hizmetleri yürüteceğinden ivedilikle yapılması gerektiği hususlarına yer verilmek suretiyle Rektörlük Onayı alınmıştır. Her ne kadar adı geçen yapım işinin pazarlıkla ihale edilme gerekçesinde deprem riski nedeniyle boşaltılan veya deprem güçlendirmesi düşünülen fakülte binalarının geçici olarak bu binada hizmetlerini yürütecekleri öne sürülmüş ise de; 2021 yılında yapılan ve istekli çıkmayan açık ihale iznine esas gerekçe de İnşaat Fakültesinin ilave alan ihtiyacı asıl etken olarak öne sürülmüştür. İşin adı yine İTÜ Ayazağa Yerleşkesi Merkezi Derslik C Blok İnşaatı (2021) olup niteliği ve türü de değişmemiş, 3 bilgisayar ve araç şartı bir önceki ihalede olduğu gibi bu ihalede de korunmuştur. Yaklaşık maliyet 36.381.709,32 TL şeklinde belirlenmiştir. 08.11.2021 tarihli İhale Komisyon Kararı ile yapım işi 34.430.000,00 TL'ye bir iş ortaklığına verilmiştir.

4734 sayılı Kanun'un "Pazarlık usulü" başlıklı 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi; doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya yapım tekniği açısından özellik arz eden veya yapı veya can ve mal güvenliğinin sağlanması açısından ivedilikle yapılması gerekliliği idarece belirlenen hallerde veyahut idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması hallerinde başvurulacak bir usuldür. Dolayısıyla temel ihale usulleri arasında yer almayıp istisnai durumlarda kullanılması gereken bir usul olan pazarlık usulü, ani ve beklenmeyen olayların oluşması neticesinde beklenilmesinde gecikme yaşanması mümkün olmayan işlerin ihalesinde kullanılmaktadır. Oysa ihale konusu işin üç sene içerisinde bitirileceği ve iki ihale yapılarak bu süre zarfında da beklenildiği düşünüldüğünde, acil kapsamında değerlendirilemeyeceği açıktır. Diğer bir husus ise, yukarıda yer verilen Yatırım Programına aykırı tespitler göz ardı edildiğinde, kullanılan ihale usulüne gerekçe olan 21/b

maddesi hükmü olup açık ihale sonucunda istekli çıkmaması durumunda pazarlık usulünün 21/b maddesi yerine 21/a maddesine göre ilan yapılarak ihaleye çıkılması gerekliliğidir.

Nitekim Kanun'un 21/a maddesinde pazarlık usulünün, açık ihale usulü veya belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılan ihale sonucunda teklif çıkmaması halinde uygulanacağı hükmü yer bulmaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte incelendiğinde;

Yatırım Programında parametreleri belirlenmiş olan Merkezi Derslik C Blok İnşaatı işine ilişkin Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından İdareye; 12.000 metrekarelik alanın ihtiyacı karşılar nitelikte olduğu ve 17.454 metrekarelik alan için talebinin kabul edilmediği bildirildiği halde 17.454 metrekarelik alana ait uygulama projelerinin esas alınarak iki bloktan ilk bloğun kaba inşaatı için iki kez ihaleye çıkılmasının ve ikinci ihalede 4734 sayılı Kanun'un 21/b bendi esas alınarak bir yıl bekletilen yapım işinde ivedilik gerekçesinin öne sürülmesinin Yatırım Programlarında yer verilen hükümlere ve 5018 sayılı Kanun'un amacı ile mali kontrol ilkesine aykırılık teşkil ettiği değerlendirilmektedir.

BULGU 2: 2021 Yılı Yatırım Programı ile Belirlenen Süre ve Ödenek Tutarı Aşılarak İhaleye Çıkılması

Üniversitenin Tuzla Denizcilik Fakültesinde eğitim amaçlı kullanılan havuzunun büyük onarımı için alınan şartlı bağış ve yardım tutarı olan 4.000.000,00 TL'nin 2021 yılı Yatırım Programında ödenek olarak tefrik edildiği ve 2021 yılında başlayıp 2021'de bitecek proje olarak belirlendiği, ancak söz konusu işin 7.420.000,00 TL'ye ve ertesi yıla sari olacak şekilde ihale edildiği tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kanun'un "Yüklenmeye girişilmesi" başlıklı 26'ncı maddesinde;

"Yüklenme, usulüne uygun olarak düzenlenmiş sözleşme esaslarına veya kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükmüne dayanılarak iş yaptırılması, mal veya hizmet alınması karşılığında geleceğe yönelik bir ödeme yükümlülüğüne girilmesidir. Bütçede yeterli ödeneği bulunmayan işler için yüklenmeye girilemez. Yüklenme süresi malî yıla sınırlıdır. Harcama yetkilileri, tahsis edilen ödenekler dahilinde yüklenmeye girebilirler. Yüklenmeye girilen tutara ait ödenekler saklı tutulur; başka iş yaptırılması, mal veya hizmet alınması için kullanılamaz."

Hükmüne yer verilmek suretiyle, bütçede yeterli ödeneği bulunmayan işler için yüklenmeye girilemeyeceği, yüklenme süresinin mali yıla sınırlı olduğu ve yüklenmeye girilen tutara ait ödeneklerin saklı tutulup başka iş yaptırılmayacağı ifade edilmiştir.

Mezkur Kanun'un "Gelecek yıllara yaygın yüklenmeler" başlıklı 28'inci maddesinde ise merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, bir malî yıl içinde tamamlanması mümkün olmayan yatırım projeleri için gelecek yıllara yaygın yüklenmeye girişebilecekleri hükme bağlanmıştır.

15.01.2021 tarih ve 31365 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 3428 sayılı 2021 Yılı Yatırım Programının Kabulü ve Uygulanmasına Dair Karar'ın 1'inci maddesinde;

Proje parametrelerinin projenin ad, yer, karakteristik, süre (başlama-bitiş yılı), maliyet, kümülatif harcama (dış finansman, toplam) ve ödeneğini (dış finansman, toplam) ifade ettiği,

2'nci maddesinde;

Bu Karar ekindeki 2021 Yılı Yatırım Programında yer alan projelerin her türlü parametre değişikliği, yıl içinde yatırım programına proje alınması, projelere ve kamulaştırmalara ek ödenek tahsis edilmesi işlemlerinin Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından Hazine ve Maliye Bakanlığından görüş alındıktan sonra Cumhurbaşkanı onayına sunulacağı,

3'üncü maddesinde ise yatırım programında yer alan projelerin parametrelerine uygun olmayan ihalelere çıkılmayacağı ve harcama yapılamayacağı,

Hükümleri bulunmaktadır.

Denizcilik Fakültesi Havuzu Büyük Onarım İhalesi sonucunda yüklenici ile imzalanan sözleşmenin bedeli 7.420.000,00 TL olup işin başlangıç tarihi Temmuz 2021, bitim tarihi ise Nisan 2022'dir. İşe ait sözleşmede ödenek oranlarının; sözleşme bedelinin 2021 yılı için %50'si, 2022 yılı içinse %50'si şeklinde olduğu görülmektedir. Ancak 5018 sayılı Kanun'un yukarıda zikredilen 28'inci maddesine göre adı geçen büyük onarım inşaatı işinin ödeneğinin yatırım programına da 2021 ve 2022 yılları için konulması gerekmektedir. Oysa 2021 yılı Revize Yatırım Programında; Proje Numarası 2021H03-169530, Proje Adı "Muhtelif İşler", Karakteristiği "Bakım Onarım, BİT, Kesin Hesap, Makine-Teçhizat, T-2 (2 adet), T-5 (1 adet)" ve proje tutarı 4.000.000,00 TL (yurt içi hibe) olan yeni projelerin başlangıç tarihi 2021 olup bitim tarihi de 2021 olarak belirlenmiştir.

Sonuç olarak; 2021 Yılı Yatırım Programına 2021 yılında başlayıp 2021 yılında bitecek projeler kapsamında dahil edilen ve 4.000.000,00 TL ödenek tefrik edilen Tuzla Denizcilik Fakültesi Havuzu Büyük Onarım İnşaatı 5018 sayılı Kanun'un 26 ve 28'inci maddelerine ve 2021 yılı Yatırım Programına aykırı ihale edilmiştir.

BULGU 3: Avrasya Yer Bilimleri Enstitüsünün Faaliyet Alanına Uygun Yapılmış Binanın Kullanım Amacının Değiştirilmesi

Avrasya Yer Bilimleri Enstitüsü ve Bilgi İşlem Merkezi Binası İnşaatı kapsamında yapılan binanın üç katının Avrasya Yer Bilimleri Enstitüsünün kullanımı amacıyla projelendirildiği, ancak inşaat tamamlandıktan sonra Lisansüstü Eğitim Enstitüsü ile Uluslararası İlişkiler Ofisine tahsis edildiği, inşaat kapsamında yaptırılan laboratuvarlar, laboratuvar mobilyaları, cihazlar, havalandırma sistemleri ve yer döşemeleri ile ofisler için imal edilen büro mobilyalarının atıl hale geldiği tespit edilmiştir.

07.04.2017 tarih ve 7716860-755.02.01-E.22254/482 sayılı Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığının yazısı ile Üst Yöneticiden ihale yapılmasına ilişkin onay alınmıştır. Bu yazıda; Ayazağa Yerleşkesi içerisinde yeni bina yapımına uygun kısıtlı arazi kalması sebebiyle Kalkınma Bakanlığı (Yeni adıyla Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı) ile yapılan görüşmeler sonucunda bir blokta birkaç birim yerleştirilmesinin daha uygun olacağı görüşüne varıldığı, bu amaçla, yapılacak binanın ilk üç katına Bilgi İşlem Merkezi ile Bilgi İşlem Daire Başkanlığının diğer üç katına ise Avrasya Yer Bilimleri Enstitüsünün yerleştirilmesine uygun olacak şekilde uygulama projelerinin hazırlandığı, adı geçen Enstitünün halen Maden Fakültesi Dekanlık Bloğunun bodrum katında kısıtlı imkânlarla ders verme, laboratuvar hizmetlerini yürütme ve ofis faaliyetlerinde bulunma görevlerini sürdürmeye çalıştığı, oysa Enstitünün faaliyet alanının ve uğraşlarının ülkemizin en önemli gündemi olan deprem, arazi yapıları, hava ve çevre koşulları konularına ilişkin olduğu ve bunları yürütebilmek için fiziki mekân ihtiyacının arttığı, hususlarına yer verilmiştir.

Yapım işinin ihale gerekçesine ilişkin yukarıda yer verilen ihale onay yazısından da anlaşılacağı üzere, inşa edilecek binanın bir bölümü Avrasya Yer Bilimleri Enstitüsü için tasarlanmış ve uygulama projeleri de bu kapsamda hazırlanmış olup yapım işi bu projeler esas alınarak tamamlanmıştır.

İnşaatın geçici kabulü 18.10.2019 tarihinde yapılmakla birlikte henüz kesin kabulü tamamlanmamış olup binanın Avrasya Yer Bilimleri Enstitüsü için inşa edilen kısmında yerinde yapılan denetimde;

-İşin projesine uygun olarak yapılan 5 laboratuvar, bu laboratuvarlar için yapım işi kapsamında imal edilen mobilya sistemleri, yapılacak deney ve testlerde açığa çıkacak yoğun ısı, koku ve asit buharlarını emniyetli ve standartların öngördüğü kriterlerde laboratuvar ortamına yaymadan tahliye eden ve yanıcı ve patlayıcı maddelerin kullanıldığı laboratuvarlar için özel olarak üretilen çeker ocaklar ve bu ocakların bağlantılı olduğu havalandırma sistemleri

ile laboratuvarlara özel zemin döşemelerinin atıl hale geldiği, zira binaya Enstitü yerine Lisansüstü Eğitim Enstitüsü ile Uluslararası İlişkiler Ofisinin taşındığı,

-Laboratuvarlardan birindeki tüm mobilya sistemlerinin ve çeker ocağın binanın henüz kesin kabulü yapılmadığı halde, geçici kabul heyetinin bilgisi dışında Fen Edebiyat Fakültesi Dekanlığının kullanımına verildiği,

-Enstitü çalışanlarının ofis faaliyetlerine yönelik yapılan odalar için yapım işi kapsamında alınan ofis malzemelerinin kaçının binada bulunduğu, kaçının bina dışına çıkarıldığı bilgisine ulaşılamadığı ve tarafımıza gösterilemediği,

Hususları tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesine göre kesin proje belli bir yapının onaylanmış ön projesine göre; mümkün olan arazi ve zemin araştırmaları yapılmış olan, yapı elemanlarının ölçülendirilip boyutlandırıldığı, inşaat sistem ve gereçleri ile teknik özelliklerinin belirtildiği proje olup uygulama projesi ise belli bir yapının onaylanmış kesin projesine göre her türlü ayrıntısının belirtildiği projedir. Dolayısıyla inşaatın başlamasından hemen önce hazırlanan tamamlanmış proje olarak kabul edilen uygulama projesinde işin imalat detaylarına, kullanılacak malzemeler dahil yer verilmektedir. Avrasya Yer Bilimleri Enstitüsü ve Bilgi İşlem Merkezi Binası İnşaatı işine esas bina için hazırlanan uygulama projelerinde hem çalışma ofisleri hem de laboratuvarların sistem detayları kadar imalat detaylarına da yer verilmiş, bu imalatlar tamamlanarak hakediş tutarlarına dahil edilerek yükleniciye ödenmiştir.

5018 sayılı Kanun'un "Hesap verme sorumluluğu" başlıklı 8'inci maddesi gereğince her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olup Avrasya Yer Bilimleri Enstitüsünün faaliyetleri gözetilerek yapılan binanın fiili kullanımının, kamu kaynaklarının etkili ve ekonomik kullanılmasına katkıda bulunmadığı anlaşılmıştır.

BULGU 4: Danışmanlık Hizmeti Alımında "Belli İstekliler Arasında İhale Usulü"nü Kullanılmaması

İdare tarafından gerçekleştirilen "Yazılım ve Teknoloji Geliştirme Hizmeti Alımı" işinde ihale usulünün yanlış belirlendiği tespit edilmiştir.

2021 yılına ait 2021/440 İhale Kayıt Numaralı “Yazılım ve Teknoloji Geliştirme Hizmeti Alımı”na ait iş, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun “Danışmanlık hizmetleri” başlıklı 48’inci maddesine göre belli istekliler arasında ihale usulü yerine açık ihale usulü ile ihale edilmiştir.

4734 sayılı Kanun’un “Danışmanlık hizmet alımları” başlıklı 48’inci maddesinin birinci fıkrasında; mimarlık ve mühendislik, etüt ve proje, harita ve kadastro, her ölçekte imar planı, imar uygulama, ÇED raporu hazırlanması, plan, yazılım geliştirme, tasarım, teknik şartname hazırlanması, denetim ve kontrolörlük gibi teknik, mali, hukuki veya benzeri alanlardaki hizmetlerin danışmanlık hizmet sunucularından alınacağı ikinci fıkrasında ise danışmanlık hizmetlerini, bu bölümde yer alan hükümlere uygun olarak sadece belli istekliler arasında ihale usulü ile ihale edileceği hüküm altına alınmıştır. Ayrıca ilgili madde hükmünün ikinci fıkrasının son cümlesinde; yaklaşık maliyeti 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 13’üncü maddesinin (b) bendinin (2) numaralı alt bendinde hizmet alımları için öngörülen üst limit tutarının dört katının altında kalan danışmanlık hizmetlerinin, hizmet alımı ihalesiyle gerçekleştirilebileceği düzenlenmektedir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; “Yazılım ve Teknoloji Geliştirme Hizmeti Alımı”na ait işin yaklaşık maliyetinin 8.036.583,33 TL olduğu ve bu tutarın mezkur Kanun’un 13’üncü maddesinin (b) bendinin (2) numaralı alt bendinde hizmet alımları için öngörülen üst limit tutarının dört katı olarak belirlenen limitin üzerinde kaldığı anlaşıldığından, işin hizmet alımı ihalesiyle gerçekleştirilemeyeceği açık olup danışmanlık hizmet alımı kapsamında belli istekliler arasında ihale usulü ile ihale edilmesi gerekmektedir.

4734 sayılı Kanun’un “Belli istekliler arasında ihale usulü” başlıklı 20’nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca ihaleye davet edilebilecek aday sayısının beşten az olması veya teklif veren istekli sayısının üçten az olması halinde ihale iptal edilebilmekte, beşinci fıkraya göre de teklif veren istekli sayısının üçten az olması nedeniyle ihalenin iptal edilmesi durumunda, ihale dokümanının gözden geçirilerek varsa hatalar ve eksikliklerin giderilmesi suretiyle ön yeterliği tespit edilen bütün istekliler tekrar davet edilerek ihale sonuçlandırılabilir. Bu hükümlerde yer alan usuller kullanılmış ve belli istekliler arasında ihale usulünün şartları sağlanamamış ise mezkûr Kanun’un 19’uncü maddesine göre açık ihale usulü ile ihaleye çıkılması veya 21/a maddesine göre işin ihale edilmesi idarenin takdirindedir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere “Yazılım ve Teknoloji Geliştirme Hizmeti Alımı” işinin mezkûr Kanun’un “Danışmanlık hizmetleri” başlıklı 48’inci maddesine göre belli istekliler arasında ihale usulü ile ihale edilmesi gerekmektedir.

BULGU 5: Teklifinin Değerlendirme Dışı Bırakılması Gereken Firma İle Sözleşme İmzalanması

2021/633509 İhale Kayıt Numaralı “Üniversite Ayazağa Yerleşkesi Bilgisayar ve Bilişim Fakültesi Binası Tamamlama, Onarım, Tadilat ve Yenileme İnşaatı” işinde, Kamu İhale Genel Tebliği ve Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği uyarınca teklifinin kabul edilmemesi gereken firma ile sözleşme imzalandığı tespit edilmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin “Bilanço ve eşdeğer belgeler ile iş hacmini gösteren belgeler” başlıklı 10.1'inci maddesinde;

“Bilanço ve eşdeğer belgelerin istenildiği ihalelerde, ihalenin yapıldığı yıldan önceki yıla ait yayımlanması zorunlu yılsonu bilançosunun veya bilançonun gerekli görülen bölümlerinin yoksa bunlara eşdeğer belgelerin sunulması gereklidir.”

Denilmektedir.

Tebliğ'in 10.1.3'üncü maddesi uyarınca aday veya isteklilerce sunulan Bilanço Bilgileri Tablosunun, söz konusu iş yapım işi olduğundan ilgili uygulama yönetmeliği olan Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği ekinde yer alan Bilanço Bilgileri Tablosu Standard Formuna uygun olarak düzenlenmesi gerekmektedir.

Ayazağa Yerleşkesi Bilgisayar ve Bilişim Fakültesi Binası Tamamlama, Onarım, Tadilat ve Yenileme İnşaatına ait ihale işlem dosyası incelendiğinde; ihaleyi alan firmaya ait bilanço ve eşdeğer belgeler ile iş hacmini gösteren belgelerin Bilanço Bilgileri Standart Formuna uygun olarak düzenlenmediği, bu belgelerde ihalenin yapıldığı yıldan önceki yıl olan 2020 yılı bilanço ve eşdeğer bilgilerinin bulunması gerekirken 2019, 2018 ve 2017 yıllarına ait bilgilere yer verildiği görülmüştür.

Mezkûr Tebliğ'in “Ekonomik ve mali yeterliğe ilişkin belgeler” başlıklı 36.1'inci maddesinde ilgili uygulama yönetmeliğinin “İsteklinin iş hacmini gösteren belgeler” başlıklı 36'ncı maddesinin üçüncü fıkrasındaki kriterleri ihalenin yapıldığı yıldan önceki yılda sağlayamayan aday veya isteklilerin, ihalenin yapıldığı yıldan önceki son altı yıla kadarki belgelerinin ortalaması üzerinden söz konusu kriterleri sağlayabileceği ve iş hacmini gösteren belge olarak gelir tablosu sunulması durumunda ihalenin yapıldığı yıldan bir önceki yıldan itibaren geriye doğru olan yıllara ait gelir tablolarının sırasıyla sunulmasının gerektiği hükümlerine yer verilmiştir. 36.2'nci maddesinde ise bilanço rasyolarına ilişkin kriterleri ihalenin yapıldığı yıldan önceki yılda sağlayamayan aday ve isteklilerin, son üç yıla kadar olan yılların belgelerini sunmak suretiyle kriterleri sağladıklarını tevsik edebilecekleri ancak bu durumda, ihalenin yapıldığı yıldan bir önceki yıldan itibaren geriye doğru olan yıllara ait

belgeleri sunmalarının zorunlu olduğu ifade edilerek konuya ilişkin örnek açıklamalara da yer verilmiştir.

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin "*Bilanço veya eşdeğer belgeler*" başlıklı 35 ve "*İsteklinin iş hacmini gösteren belgeler*" başlıklı 36'ncı maddelerinde de benzer düzenlemeler bulunmaktadır.

Bahse konu ihalede, sözleşme imzalanan firmanın ihalenin yapıldığı yıldan önceki yıl olan 2020 yılına ait bilançosu ile iş hacmi bilgilerini teklif mektubunda sunması gerekirken adı geçen belgelerin teklifte yer almadığı, 2020 yılı bilançosu ve iş hacmi bilgilerinin yokluğu halinde mevzuat gereğince son altı yıla ait bilanço ve iş hacmine ilişkin belgeler istenebilecekken bu hususa da uyulmadığı ve ihale sürecinin tamamlandığı görülmüştür. Ayrıca 2020 yılına ait iş hacmini gösteren belgeler ile bilanço rasyolarına ilişkin kriterleri gösteren belge ve bilgilerin tekliflerin değerlendirilmesi aşamasından sonra tamamlattırıldığı da anlaşılmıştır. Ancak Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin "*İsteklinin iş hacmini gösteren belgeler*" başlıklı 36'ncı maddesi, "*Başvuruların ve tekliflerin alınması, açılması ve belgelerdeki bilgi eksikliklerinin tamamlanması*" başlıklı 57'nci maddesi ile Kamu İhale Genel Tebliği'nin "*İdarelerce belgelerdeki eksik bilgilerin tamamlanması*" başlıklı 16.6'ncı maddesinde, bahse konu belgelerin sonradan tamamlattırılacak belgelerden olmadığı açıkça belirtilmektedir.

Kamu İdaresi için aksamamasını, hizmet sunumunun kesintiye uğramamasını, döviz kurlarındaki piyasayı etkileyecek ani yükselişlerin olmasını, en avantajlı teklife sahip ikinci firmaya işin verilmesi durumunda kurum zararının oluşabileceğini gerekçe göstermiştir.

Ancak Kamu İhale Genel Tebliği'nin bulguda yer verilen ilgili hükümleri, ihalenin yapıldığı yıldan önceki yıla ait Bilanço ile İş Hacmi Bilgilerini teklif mektubunda sunmayan isteklinin ihale dışı bırakılmasını gerektirmekte olup belgelerinde eksiklik bulunan firma ile sözleşme imzalanması, ihale sürecinin mevzuata uygun yürütülmediğinin göstergesi olarak değerlendirilmiştir.

BULGU 6: Parçalara Bölmek Suretiyle ve Doğrudan Temin Yöntemiyle Bakım, Onarım, Tadilat İşleri Yaptırılması ve Hizmet Alınması

Kamu İdaresinde bazı bakım, onarım, tadilat işleri ve hizmet alımlarının temel ihale usulleri yerine parçalara bölerek doğrudan teminle gerçekleştirildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel ilkeler" başlıklı 5'inci maddesinde;

“İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.

...

Eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işleri kısımlara bölünemez.

...” denilmektedir.

Aynı Kanun’un “Doğrudan temin” başlıklı 22’nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde; büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idarelerin 121.405,00 TL’sini, diğer idarelerin 40.443,00 TL’sini aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iiaşeye ilişkin alımların ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temini usulü ile karşılanabileceği belirtilmektedir.

Kamu İhale Genel Tebliği’nin 22.5.1.2. numaralı maddesinde; 4734 sayılı Kanun’un 19’uncu maddesine göre açık ihale usulü ile temini gereken ihtiyacın, Kanun’un 22’nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi için öngörülen parasal sınırların altında kalacak şekilde, adet bazında veya aynı ihale konusu içinde yer alabilecek nitelikteki mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin, kalemlere veya gruplara bölünmek suretiyle aynı Kanun’un 22’nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine göre temininin 4734 sayılı Kanun’un temel ilkelerine aykırılık teşkil ettiği ve bu yönde uygulamaların sorumluluk doğuracağı hususuna dikkat edilmesi gerektiği ifade edilmektedir.

Kamu İdaresinde 2021 yılında aynı firmalardan birden fazla kez yapılan bakım, onarım, tadilat ve hizmet alımlarına ait örneklere aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 10: Doğrudan Teminle Parçalara Bölmek Suretiyle Yapılan Alımlar

	İşin Niteliği	Toplam Tutar (TL)	Alım Sayısı
FİRMA 1	Çeşitli Elektrik Tesisatı Onarım, Tadilat, Yenileme İnşaatı (2021)	1.301.935,00	12
FİRMA 2	Çeşitli Tadilat ve Onarım İşlerinin Yapılması (2021)	909.743,00	11
FİRMA 3	Çeşitli Mekanik Tesisat ve İnşaat Onarım, Tadilat, Yenileme (2021)	270.800,00	4
FİRMA 4	Çeşitli Mekanik Tesisat ve İnşaat Onarım, Tadilat, Yenileme (2021)	467.278,00	7
FİRMA 5	İnşaat, Elektrik, Mekanik Çeşitli Onarım, Tadilat ve Yenileme İnşaatı İşleri (2021)	456.420,00	4
FİRMA 6	Uygulama Projeleri, Teknik Şartnameler ve Hesaplamaların Yapılması (2021)	345.000,00	4
TOPLAM :		3.751.176,00	

Aynı ihale konusu içinde yer alabilecek nitelikteki bakım, onarım, tadilat ve hizmet alımlarının her defasında parasal sınırların altında kalacak şekilde ve aynı firmadan doğrudan temin yöntemiyle sağlanması, 4734 sayılı Kanun'un temel ilkelerine aykırılık teşkil etmektedir.

BULGU 7: Dış Destekli Projeler İçin Yurt Dışından İthal Edilerek Temin Edilen Cihazların, Kurulumun Yapılacağı Mekânların Bulunmaması veya Diğer Projelere Entegre Edilmemesi Nedeniyle Atıl Hale Gelmesi

Diğer kamu kurum ve kuruluşlarından alınan desteklerle veya yatırım programlarına teknolojik araştırma desteği olarak konulan ödeneklerle yürütülen projelerden;

A-“İleri Araç Teknolojileri Araştırma ve Geliştirme Merkezi Projesi” kapsamında satın alınan cihazların, teslim alınmakla birlikte uygun mekânın olmaması sebebiyle kurulumlarının yapılamadığı ve kaba inşaat halindeki bir binanın zemin katında uygun olmayan koşullarda tutulduğu,

B-“Meme Kanserinin Tanısı İzlenmesi için Mikrodalga Uyarımı Yermoakustik Görüntüleme Projesi” için alınan cihazların proje yürütücüsünün vefatı nedeniyle bir başka yürütücüye devredilmediği, cihaz parçalarının bir laboratuvarında beklediği,

C-“Nano Nanobilim Teknoloji İleri Araştırma Projesi”nden satın alınan cihazların kurulumu yapıp projesi tamamlanmakla birlikte, bu cihazların gelir getirici bir faaliyete yönlendirilmeyerek bir laboratuvarında atıl halde bulunduğu,

Tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kanun'un 8'inci maddesi uyarınca her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır.

Kanun'un “Üst yöneticiler” başlıklı 11'inci maddesinde ise üst yöneticilerin; idarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin kalkınma planına, yıllık programlara, kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, malî yönetim ve iç kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve anılan Kanun'da belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden Bakana; mahallî idarelerde ise meclislerine karşı sorumlu oldukları ifade edilmiştir.

Aynı Kanun'un "Mal yönetiminde etkililik ve sorumluluk" başlıklı 48'inci maddesinde ise kamu idarelerinin taşınırların yönetimi, kaydı, muhafazası ve kullanımından sorumlu oldukları, taşınırların özelliğinden veya olağan kullanımından kaynaklanan yıpranma ile usulüne uygun olarak belirlenen firelerden dolayı sorumluluk aranmadığı, kullanılmak üzere taşınır teslim edilen görevlilerin, taşınırın korunmasından ve taşınıra verilen zararlardan sorumlu oldukları, kamu idarelerinin verilen zararların sorumlularına ödettirilmesini sağlamakla yükümlü buldukları, kamu idarelerine ait malları edinme, kiralama, tahsis, yönetim, kullanma ve elden çıkarma işlemlerinin, mevzuatında öngörülen kurallar dahilinde hizmetin amacına uygun olarak verimlilik ve tutumluluk ilkesine göre yapılacağı, bu ilkeye aykırı eylem ve işlemlerden doğacak zararlardan, malların yönetimi veya kullanılması hususunda yetki verilenlerin sorumlu oldukları belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen Kanun hükümleri gereğince kamu idarelerinin üst yöneticileri ile diğer sorumluların, kamu kaynağı olan taşınırların ediniminde, muhafazasında ve kullanımında sorumlulukları bulunmakta olup aşağıda görüleceği üzere bu sorumlulukların yerine getirilmediği uygulamalar mevcuttur.

A-“İleri Araç Teknolojileri Araştırma-Geliştirme Merkezi Projesi” 2012 yılında yatırım bütçesine konulan ödeneklerle finanse edilen bir proje olup proje teklifinde ve iş takviminde; İleri Araç Teknoloji Laboratuvar İnşaatının yapımı, cihazların alınarak testlerin gerçekleştirilmesi ve projenin 36 aylık bir sürede tamamlanması öngörülmüştür. Projede yer alan laboratuvar inşaatı işine başlanmadan ve gerekli laboratuvar altyapısı kurulmadan, proje kapsamındaki cihazların alım işlemleri 4 faz halinde 2012, 2013, 2015 ve 2020 yıllarında başlatılmış ve cihazlar 2015, 2017 ve 2020 yıllarında İdareye teslim edilmiştir. Alımı yapılan cihazlar için 2012 yılından 2020 yılına değin 13.119.993,40 TL (3.963.637,29 EURO) harcanmıştır.

Cihazlar, kurulum yapılacak yerin bulunmayışı nedeniyle muayene ve kabul işlemleri sonuçlandırılarak varlık sistemine dahil edilememiştir. Alınan cihazların nerede tutuldukları araştırılmış, Teknokent tarafından inşa edilen “ARI-7 İleri Araç Teknolojileri ve Güç Sistemleri Geliştirme Merkezi” inşaat alanının zemin katının altında tutuldukları bilgisi edinilerek 20.11.2021 tarihinde inşaat alanına gidilmiş ve aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir:

a-Faturalarda yer alan bilgiler ile cihazların fiili durumu ambalajlar ıslanmış, zarar görmüş ve üzerindeki yazılar silinmiş olduğundan karşılaştırılamamıştır. Dolayısıyla cihazların eksiksiz olarak teslim alınıp alınmadığı hususunda bir şey söylemek mümkün olmamıştır.

b-Cihazların tutulduğu ambalajlar (tahtadan yapılmış muhafaza kutuları) nem almış, yanı sıra kırılmalar ile çökmeler olmuş, cihazların kurulumu yapılsa dahi çalışıp çalışmadıkları bilinmemektedir.

c-Cihazların tutulduğu yer, kaba inşaat alanı olup korunaksız, kilitsiz, her tarafı açık ve su alan bir mekandır.

ç-Cihazların daha önceleri Üniversitenin muhtelif yerlerinde açık alanda tutulması nedeniyle de zarar gördükleri bilgisi edinilmiştir.

d-İnşaat tamamlandığında cihazların bu Merkezde kurulumunun yapılması planlanmış ise de Merkez İnşaatının Sarıyer Belediyesi tarafından durdurulmuş olması nedeniyle, bu olasılık da ortadan kalkmış bulunmaktadır.

e-Cihazın bazı parçalarının yürütücü tarafından alınarak Mekatronik Laboratuvarına götürüldüğü anlaşılmıştır.

Aşağıdaki tablodan da görüleceği üzere 2012 yılından 2020 yılına kadar yapılan harcamalarla, kurulumu yapılacak alanı bulunmayan ve proje süresini geçiren cihazlar nedeniyle kamu kaynağı israf edilmiştir.

Tablo 11: İleri Araç Teknolojileri Araştırma ve Geliştirme Merkezi Projesi Kapsamında Alınan Cihazların Maliyet Bilgisi

Projenin Adı ve Alınım Mahiyeti	Akreditif Kredisinin Açıldığı Yıl	Açılan Akreditif Kredisinin Döviz Tutarı	Açılan Akreditif Kredisinin TL Tutarı	Cihazın Geliş Yılı	Akreditif Kredisinden Artan Döviz Tutarı	Akreditif Kredisinden Artan TL Tutar (Kur Farkları Hariç)	Satın Alınan Cihazın Maliyet Bedeli TL
DPT-2012K120730-İleri Araç Teknolojileri Araştırma ve Geliştirme Merkezi Projesi-4 Tekerlekten Elektrikli Taşıt Test Düzenegi Alımı	2012	2.045.000,00 (EURO)	4.662.600,00	2015	36.117,46 (EURO)	82.347,81	4.580.252,19
	2014	907.740,00 (EURO)	2.772.328,73	2015	134.000,00 (EURO)	409.249,40	2.363.079,33
	2017	792.000,00 (EURO)	3.716.064,00	2017	3.526,63	23.600,24	3.692.463,76
	2020	402.600,00 (EURO)	2.547.854,10	2020	10.058,62 (EURO)	63.655,98	2.484.198,12
	TOPLAM:	4.147.340,00 (EURO)	13.698.846,83			183.702,71	578.853,43

B-“Meme Kanserinin Tanısı İzlenmesi için Mikrodalga Uyarımı Yermoakustik Görüntüleme Projesi” kapsamında “Ultrason Araştırma Platformu” 2014 yılında 376.876,36 TL (210.714,00 DOLAR) ödenerek satın alınmış ve adı geçen cihaz 2016 yılında teslim edilmiştir. Proje yürütücüsünün vefatı nedeniyle proje yarım kalmış, cihaz teslim edilmesine rağmen başka bir yürütücüye devredilmemiş, muayene ve kabul komisyonu oluşturulamamış, dolayısıyla ilgili platform taşınır sistemine dahil edilerek varlık kayıtlarına alınmamış olup proje halen açık gözükmemektedir.

Adı geçen cihaz, Elektrik Elektronik Mühendisliği Laboratuvarlarından birinde yerinde görülmüş olup laboratuvarda atıl halde beklediği, laboratuvar sorumlusunun cihaz hakkında bilgi sahibi olmadığı ve buranın lisans öğrencilerince aktif olarak kullanıldığı, dolayısıyla 2014 yılında 376.876,36 TL ödenerek satın alınan söz konusu cihazın, 2016 yılından itibaren atıl halde ve uygun olmayan bir alanda tutulduğu anlaşılmıştır.

Söz konusu cihaz taşınır sistemine dahil edilerek varlık kayıtlarına alınmamış ve mevcut proje halen açık olmakla birlikte Kamu İdaresi, Rapordaki tespit üzerine cihazın halen yürütülmekte olan bir başka projeye entegre edildiği bilgisini vermiştir. Dolayısıyla proje kapsamında alınan “Ultrason Araştırma Platformu”nun başka bir projeye veya yeni bir projeye entegre edilmesi veya hibe edilme yöntemine başvurulması önerisi İdarece dikkate alınmıştır.

C-“Nano Nanobilim Teknoloji İleri Araştırma Projesi” kapsamında “Kuru Aşındırma ve Kimyasal Kaplama Sistemi ile Yatay Fırın Sistemi” alımı için 2013 yılında 2.870.979,50 TL (985.000 İNGİLİZ STERLİNİ-GBP) ve 2014 yılında 898.836,00 TL (310.000 DOLAR) olmak üzere Toplamda 3.769.815,50 TL ödeme yapılmış, Kuru Aşındırma ve Kimyasal Kaplama Sistemi ile Yatay Fırın Sistemi 2015 yılında teslim alınarak muayene ve kabul işlemleri yapılmış ve laboratuvarda kurulumları gerçekleştirilmiştir.

Bu cihazlar kurulu oldukları laboratuvarda görülmüş, ancak kullanılmadıkları ve gelir getirici bir faaliyet için tahsis edilmediği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen projelerle ilgili tespitler, geçmiş yıllarda akreditif kredisi açılarak satın alınmış cihazların akreditif kredilerinin kapanmayışı üzerine yürütülen denetim sırasında anlaşılmış olup İdare genelinde yürütülen projelerden alınan cihazların proje bitimi sonrası veya projenin yarım kalması aşamasında atıl halde tutulduklarına karine teşkil etmektedir.

Bulguda yer verilen tespitlere konu cihazlardan;

-“İleri Araç Teknolojileri Araştırma ve Geliştirme Merkezi Projesi” kapsamında alınan ve Toplamda 13.119.993,40 TL kamu kaynağı kullanılan cihazların; muayene ve kabul işlemlerinin başlatılarak zarar görüp görmediklerinin, eksik olup olmadıklarının tespit edilmesi, düzenlenen raporun bir örneğinin Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi, yer temini yapılmadan cihazların alımını gerçekleştirenler hakkında idari işlem başlatılması ve raporunun Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi,

-“Meme Kanserinin Tanısı İzlenmesi için Mikrodalga Uyarımı Yermoakustik Görüntüleme Projesi”nin kapatılması için projeye destek veren TÜBİTAK ile iletişime geçilmesi,

-“Nano Nanobilim Teknoloji İleri Araştırma Projesi “ kapsamında alınan “Kuru Aşındırma ve Kimyasal Kaplama Sistemi ile Yatay Fırın Sistemi”nin gelir getirici faaliyetlerde kullanılması için çalışma başlatılması,

Gerekmekte olup ayrıca diğer projeler kapsamında alınan tüm cihazlarla ilgili olarak Üniversitede bir çalışma başlatılması, atıl halde tutulan cihazların tespit edilmesi ve bunların aktif olarak kullanılması için önlemler alınmasının kamu kaynaklarının etkin ve verimli bir şekilde tutulması ve kullanılmasına katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 8: Projelerden Alınan Demirbaşların Yürütücülerine Teslim Edilmeyerek Atıl Halde Bekletilmesi

Proje bütçelerinden 2021 yılında satın alınan bilgisayarların talep eden yürütücülerine teslimi konusunda Ekim 2021 tarihinde yürütülen denetim sonucunda; adı geçen demirbaşların büyük bir kısmının ambarlarda bekletildiği, varlıkların verimlilik ve tutumluluk ilkesine göre edinilmesine ve kullanılmasına aykırı hareket edildiği tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kanun’un 11’inci maddesinde “Üst yöneticiler”in; sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, malî yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesinden sorumlu oldukları ve bu sorumluluğun gereklerini harcama yetkilileri, malî hizmetler birimi ve iç denetçiler aracılığıyla yerine getirdikleri belirtilmektedir.

Mezkur Kanun’un 48’inci maddesinde kamu idarelerinin malları edinme, kiralama, tahsis, yönetim, kullanma ve elden çıkarma işlemlerinin, mevzuatında öngörülen kurallar dahilinde hizmetin amacına uygun olarak verimlilik ve tutumluluk ilkesine göre yapılacağı ve bu ilkeye aykırı eylem ve işlemlerden doğacak zararlardan, malların yönetimi veya kullanılması hususunda yetki verilenlerin sorumlu oldukları, 55’inci maddesinde iç kontrolün; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını da kapsayan malî ve diğer kontroller bütünü olduğu, 56’ncı maddesinde ise iç kontrolün varlıkların kötüye kullanılması ve israfını önlemek ve kayıplara karşı korunmasını sağlama amacının da bulunduğu hükümlerine yer verilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, kamu idarelerinin kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli elde edilmesi ve kullanılmasının sağlanmasından üst yönetici sorumlu olup üst yönetici bu sorumluluğunun gereklerini harcama yetkilileri, mali hizmetler birimi ve iç denetçiler aracılığıyla yerine getirmekte, ayrıca varlık ve kaynakların

kötüye kullanımını ve israfını önlemeyi de içine alan iç kontrolün kurulup işletilmesinden de üst yönetici sorumlu tutulmaktadır.

Üniversitede Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) ve dış destekli projelerin bütçelerinde yer verilen demirbaş ödeneklerinden, yürütücülerin talepleri doğrultusunda Bilimsel Araştırma Birimince bilgisayarlar satın alınmakta, muayene kabul komisyonlarında bu yürütücüler de görevlendirilmekte ve diğer belgelerin ve raporların hazırlanması ile süreç tamamlanarak yürütücülerin bağlı oldukları fakülte-enstitü ambarlarının taşınır kayıt yetkilileri tarafından düzenlenen taşınır işlem fişleri ile demirbaşlar teslim alınarak ambar girişleri yapılmaktadır. Bu aşamadan sonra ilgili demirbaşın yürütücüye TMY'nin 10'uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre Taşınır Telim Belgesi düzenlenerek teslimi gerekmektedir.

2021 yılında yürütülen projeler kapsamında satın alınan 30 adet ve 437.624,82 TL tutarındaki bilgisayar denetim tarihi itibarıyla yürütücülerine teslim edilmemiş, bu demirbaşların bir kısmının Şubat, bir kısmının Haziran, bir kısmının da Eylül ayında varlık olarak kayıtlara alındığı gerçeğinden hareketle, hiç kullanılmadan ekonomik ömürlerinde eksilmeye sebebiyet verilerek kamu kaynağında israfa yol açılmıştır.

BULGU 9: Proje Kapsamında Alınan Taşınırların Proje Bitiminde Yürütücüsü Üzerinde Bırakılması

Üniversite bünyesinde yürütülen bilimsel araştırma projeleri sona erdikten sonra proje kapsamında alınan taşınırlar hakkında İTÜ BAP Komisyonunun İTÜ BAP Uygulama Yönergesi hükümlerine göre işlem tesis etmediği anlaşılmıştır.

Yönerge'nin 22'nci maddesinde; projeler için BAP Koordinasyon Birimince sağlanan makine, teçhizat ve donanımların mülkiyetinin BAP Birimine ait olduğu, bu demirbaşların proje tamamlanıncaya kadar proje yürütücülerinin kontrol ve kullanımına verildiği; bunların korunmasından, bakım ve onarımından proje yürütücülerinin sorumlu oldukları, tamamlanan projelere ait özellik arz eden makine ve teçhizatların ihtiyaç duyan üniversite araştırmacılarının kullanımına açık olduğu, BAP Komisyonunun bu tür makine ve teçhizatlarla ilgili olarak ortak bir alanda kullanıma sunulmaları, başka projelerde kullanılmak üzere geri alınmaları veya gerekli göreceği diğer tasarruflarda bulunma yetkisine haiz olduğu ifade edilmiştir.

Yönerge'nin yukarıda yer verilen hükmüne uyulmayarak; projeler kapsamında alınan demirbaşlar ve makine-teçhizatlar projeler tamamlanmasına rağmen yürütücülerden teslim alınmamış, ihtiyacı olan birimlerin kullanımına açılmamış veya ortak kullanım alanlarına devir işlemleri yapılmamıştır. Yönerge'de taşınırların mülkiyetinin BAP Birimine ait olduğu ifade

edilmişse de projeler tamamlandıktan sonra yürütücünden nasıl teslim alınacağı, hangi belgelerin düzenleneceği, başka birimlere veya projelere nasıl devir yapılacağı ve müeyyidenin ne olacağı konusunda düzenlemelere yer verilmemiştir. Komisyon tarafından bugüne değin Yönerge hükümleri işletilmemiş, proje yürütücüleri yürüttükleri tüm projelerden edindikleri taşınırları TMY hükümlerine göre düzenlenen Taşınır Teslim Belgesi ile teslim almışlar ve projeler tamamlandıktan sonra taşınırları BAP Birimine teslim etmemişlerdir.

5018 sayılı Kanun'un 48'inci maddesi gereğince İdare; taşınırların yönetimi, kaydı, muhafazası ve kullanımından sorumlu olup malların edinme, kiralama, tahsis, yönetim, kullanma ve elden çıkarma işlemleri mevzuatında öngörülen kurallar dahilinde hizmetin amacına uygun olarak verimlilik ve tutumluluk ilkesine göre yapılır. Bu ilkeye aykırı eylem ve işlemlerden doğacak zararlardan, malların yönetimi veya kullanılması hususunda yetki verilenler sorumludur.

Aşağıda yer verilen tabloda; Üniversitede yürütülen BAP Projelerinden alınan taşınırlardan projesi sonuçlandığı halde yürütücüsü üzerinde gözükenler ile ilgili örnekler yer almakta olup Üniversitede proje kapsamında alınan taşınırların neredeyse tamamının yürütücülerin tasarrufunda bulunduğu anlaşılmış olup mal yönetiminde verimlilik ve tutumluluk ilkesine göre taşınır kullanımı için çalışma başlatılması gerekmektedir.

Tablo 12: Proje Yürütücülerinin Üzerinde Bulunan Taşınırlar

Birim Adı	Yürütücü Adı	Yürütücünün Üzerindeki Taşınırın	
		Cinsi	Adedi
Avrasya Yer Bilimleri	A	Dizüstü Bilgisayar	4
		Tablet Bilgisayar	2
		Simülatör	1
		Spektrometre	2
-	B	Dizüstü Bilgisayar	132
		İş İstasyonu	2
		Sürekli Çekim Kameraları	4
		Seyyar Kabin	1
Denizcilik	C	Dizüstü Bilgisayar	6
		Tablet Bilgisayar	4
		Hassas Ölçü Aletleri	6
		Fırın Isıtma	1
		Manyetik Karıştırıcı	1
		Su Banyosu	1
Avrasya Yer Bilimleri	Ç	Rüzgar Ölçme Aletleri	1
		Uzaktan Algılama Sistemi	
		Meteoroloji Cihazları	6
		Solar Panel Test Aleti	1
		Dizüstü Bilgisayar	16
		Veri Aktarım İstasyonu	1
		Yazılım ve Veri Aktarım Ünitesi	1
		Duvar Tipi Solar Panel Test Ölçüm Cihazı	1
Maden	D	Diğer Araştırma ve Üretim Amaçlı Cihazlar	16
		Korozyon Test Cihazı	1

		Regülatör Mikroişlemci	1
		Etüvler, İnkübatörler ve Durulayıcı Kurutucular	3
		Basınç Ölçme Cihazları	5
		Kumpaslar	2
		Penetrometre	1
		Donma Çözülme Test Cihazı	1
		Paletli Mikser	1
		Ekstansometre	2
		Patlatma, Titreşim ve Hava Ölçer	1
		Osiloskoplarosil	1
		Korozyon Test Cihazı	1
İnşaat	E	Nem ve Yoğunluk Ölçme ve Kontrol Cihazı	1
		Nem Sıcaklı Probu	1
Gemi İnşaatı ve Deniz Bilimleri	F	Matkap Motoru	6
		Taşlama Makinesi	1
		Dekopaj makinesi	1
		Elektrik Elektronik Ölçüm Cihazı	1
		Modelleme Seti	1
Elektrik Elektronik	G	Havya Takımları	2
		Analizör	1
		Fren Seti	1
		Senkron Motor (300 Devir Alternatör)	1
		Diğer Araştırma ve Üretim Amaçlı Cihazlar	7
		Diğer Gözlem Cihaz ve Aletleri	5
		Dizüstü Bilgisayar	4
Makine	H	Ses Ölçer	9
		Gürültü Ölçer	1
		Diğer Kimyasal, Fiziksel Cihazlar	3
		Diğer Elektrik Elektronik Cihazlar	3
		Durometre	1
		HBM Straingale Köprüsü	1
		Emisyon Ölçme Cihazı (Akım Motoru)	1
		Tegrator Providing	1

BULGU 10: Rektör Yardımcısı, Dekan Yardımcısı ve Genel Sekreter Yardımcısı Görevlendirmelerinde Mevzuatla Belirlenen Sınırlamalara Uyulmaması

Üniversitede Rektör Yardımcısı, Dekan Yardımcısı ve Genel Sekreter Yardımcısı sayısının mevzuatla belirlenen sayıdan fazla olduğu tespit edilmiştir.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 13'üncü maddesinde Rektörün, çalışmalarında kendisine yardımcı olmak üzere, üniversitenin aylıklı profesörleri arasından en çok üç kişiyi kendi rektörlük görev süresiyle sınırlı olmak kaydıyla Rektör Yardımcısı olarak seçeceği, ancak merkezi açıköğretim yapmakla görevli üniversitelerde gerekli hallerde Rektör tarafından beş Rektör Yardımcısı seçilebileceği hükmüne yer verilmiştir.

Mezkûr Kanun'un 16'ncı maddesinde Dekanın; fakültenin aylıklı öğretim üyeleri arasından en çok iki kişiyi Dekan Yardımcısı olarak görevlendireceği ifade edilmiş ve merkezi açıköğretim yapmakla görevli üniversitelerde gerekli hallerde açıköğretim yapmakla görevli fakültenin Dekanı tarafından dört Dekan Yardımcısı seçilebileceği belirtilmiştir.

Genel Sekreter Yardımcılarının sayısı ise 124 numaralı Yükseköğretim Üst Kuruluşları İle Yükseköğretim Kurumlarının İdari Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile belirlenmiş olup adı geçen Kararname'nin 27'nci maddesinde Genel Sekreterliğin; bir Genel Sekreter ile en çok iki Genel Sekreter Yardımcısından ve bağlı birimlerden oluşacağı hükme bağlanmıştır.

İTÜ'de Rektör tarafından üç öğretim üyesinin Rektör Yardımcısı kadrolarına asaleten atandığı ve bir öğretim üyesinin de tedviren Rektör Yardımcısı olarak görevlendirildiği anlaşılmıştır. Bu görevi tedviren yürüten Rektör Yardımcısı, diğer Rektör Yardımcıları gibi Üniversite yönetiminde icraatta bulunmakta ve yetkili olarak imza atmaktadır. Kurumun web sayfasında Rektör Yardımcıları dört kişi olarak gösterilmektedir.

2020 Yılı Sayıştay Denetim Raporunda da yer verilen tespitle ilgili olarak 2021 yılında herhangi bir düzeltici işlem tesis edilmediği görülmektedir.

Görev başındaki Dekanlar tarafından iki öğretim üyesinin Dekan Yardımcısı olarak görevlendirilmesi gerekirken dört fakültede bu sayı üçe çıkarılmış ve üçüncü yardımcı tedviren görevlendirilmiştir. Bu şekilde görevlendirilen Dekan Yardımcıları, diğer Dekan Yardımcıları gibi fakülte yönetiminde yer almakta ve yetkili olarak imza atmaktadırlar. Fakültelerin web sayfalarında da Dekan Yardımcıları üç kişi olarak gösterilmektedir.

Üniversitede iki yerine üç Genel Sekreter Yardımcısı bulunmakta olup kadro olmamasına rağmen bir öğretim görevlisi 2547 sayılı Kanun'un 13/b maddesine göre Genel Sekreter Yardımcısı olarak görevlendirilmiş, bu kişiye Daire Başkanlıkları bağlanmış, talimat verme ve imza atma yetkisi tanınmıştır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda devlet hizmetlerinin memurlar eliyle yürütülmesi gerekliliği belirtildikten sonra istihdam çeşitleri de sayılmıştır. Bunlar arasında tedviren görevlendirme yer almadığı gibi; 2547 sayılı Kanun'da ve 124 numaralı Kararname'de de bu yönde bir hüküm ve düzenleme bulunmamaktadır. Aksine kanun koyucu Rektör Yardımcısı, Dekan Yardımcısı ve Genel Sekreter Yardımcısı olarak atanacakların sayısını belirleyerek bu konuda kısıtlama getirmiştir. Rektör Yardımcıları ve Dekan Yardımcıları sayısındaki tek istisna merkezi açık öğretim yapmakla görevli üniversitelerdir. İTÜ'nün merkezi açık öğretim yapmakla görevli üniversitelerden olmaması nedeni ile görev yapan Rektör

Yardımcılarının üç, Dekan Yardımcılarının ise iki kişi ile sınırlı olması gerekmektedir. Genel Sekreter Yardımcılarının sayısının ikiden fazla olmasına ilişkin bir istisna da bulunmamaktadır.

Kamu İdaresinin vermiş olduğu cevapta yer verilen, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından yürütülen "Miyon Farklılaşması ve İhtisaslaşma Projesi" kapsamında, Üniversiteye 2017 yılında "Araştırma Üniversitesi" unvanı tevdi edilmesinin iş yükünü arttığı hususu denetimlerde de görülmüştür. Bununla birlikte; mevzuatla sınırlama yapılan Rektör Yardımcısı, Dekan Yardımcısı ve Genel Sekreter Yardımcısı sayılarının artırılmasının yasal bir dayanağa da kavuşturulması gerekmekte olup İdare, mevzuat değişikliği için bağlı olduğu Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına başvuruda bulunmuştur. Ancak yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı, Rektör Yardımcısı, Dekan Yardımcısı ve Genel Sekreter Yardımcısı sayısının mer'î mevzuatla belirlenen sayıdan fazla olması mümkün gözükmemektedir.

BULGU 11: Üniversite Yönetim Kurulu Kararı ile Dekanlıklar Kurulması ve Dekan Ataması Yapılması

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu hükümlerine aykırı olarak, Üniversite Yönetim Kurulu Kararı ile Öğrenci İşleri Dekanlığı, Araştırma-Geliştirme Dekanlığı, Sürekli Eğitim ve Kongre Dekanlığı ve Uluslararası Eğitim Dekanlığı kurulduğu tespit edilmiştir.

Üniversite Yönetim Kurulunun 05.11.2009 günlü ve 841 sayılı toplantısında, Üniversite bünyesinde Öğrenci İşleri Dekanlığı, Araştırma-Geliştirme Dekanlığı, Uluslararası Eğitim Dekanlığı, Sürekli Eğitim ve Kongre Dekanlığı kurulmasına karar verilmiş ve Kararda Araştırma-Geliştirme Dekanlığına ait görevlendirmenin daha sonra gerçekleştirileceği belirtilerek diğer kurulan dekanlıklara görevlendirmeler yapılmıştır.

Üniversite Yönetim Kurulunun 14.01.2021 tarih ve 1306 sayılı toplantısında ise Araştırma-Geliştirme Dekanlığının adının Araştırma Dekanlığı olarak değiştirilmesi kararı alınmıştır.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun "Ana ilkeler" başlıklı 5'inci maddesinin (f) bendinde; "*Üniversiteler ile yüksek teknoloji enstitüleri ve bunlar içindeki fakülte, enstitü ve yüksekokullar, Cumhurbaşkanınca yapılan yükseköğretim planlaması çerçevesinde kanunla kurulur*"

Denilmektedir.

Mezkur Kanun'un "Üniversite yönetim kurulu" başlıklı 15'inci maddesinin (b) fıkrasında Kurulun görevleri sayılmakta olup bunlar arasında dekanlık kurulması veya kaldırılmasına ilişkin Kurulun herhangi bir görevi olmadığı görülmektedir.

Kanun'un 16 ile 19'uncu maddelerinde fakülte organlarına yer verilmiş, "Dekan" başlıklı 16'ncı maddesinin (a) fıkrasında; "*Fakültenin ve birimlerinin temsilcisi olan dekan, rektörün önereceği, üniversite içinden veya dışından üç profesör arasından Yükseköğretim Kurulunca üç yıl süre ile seçilir ve normal usul ile atanır. Süresi biten dekan yeniden atanabilir*" hükmüne yer verilmek suretiyle, kanunla kurulan fakültelere dekan atama yetkisinin Yükseköğretim Kurulunda olduğu açıkça ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca Üniversite Yönetim Kurulu Kararı ile dekanlıklar kurulması ve bu dekanlıklara görevlendirmeler yapılması mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

BULGU 12: Üniversite Mülkiyetindeki Taşınmazların Pazarlık Usulü ile Kiraya Verilmesi

Üniversitenin mülkiyetinde bulunan taşınmazlara ilişkin yürütülen denetimde; kiraya verilen yerlerin ihalesinin 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 51'inci maddesinin g fıkrasına göre pazarlık usulüyle yapıldığı tespit edilmiştir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde, genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işlerinin bu Kanun'da yazılı hükümlere göre yürütüleceği, 36'ncı maddesinde ise, bu Kanunun 1'inci maddesinde yazılı işlere ilişkin ihalelerde tekliflerin gizli olarak verilmesini sağlayan kapalı teklif usulünün esas olduğu, ancak 44'üncü maddede gösterilen işlerin belli istekliler arasında kapalı teklif usulüyle, 45'inci maddede gösterilen işlerin açık teklif usulüyle, 51'inci maddede sayılan işlerin pazarlık, 52'nci maddede gösterilen işlerin de yarışma usulüyle yaptırılacağı hüküm altına alınmıştır.

Kanun'un "Pazarlık usulüyle yapılacak işler" başlıklı mezkûr 51'inci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde hangi işlerin bu kapsamda ihale edilebileceği şu şekilde belirlenmiştir;

"g) Kullanışlarının özelliği, idarelere yararlı olması veya ivediliği nedeniyle kapalı veya açık teklif yöntemleriyle ihalesi uygun görülmeyen, Devletin özel mülkiyetindeki taşınır ve taşınmaz malların kiralanması, trampası ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiralanması ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi"

Madde hükmünde belirtildiği üzere taşınmazların kiralanması hususunda bu bent kapsamında pazarlık usulünün uygulanabilmesi için şu iki şartın birlikte mevcudiyeti gerekmektedir;

1-Taşınmazın, Devletin özel mülkiyetindeki veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlardan olması.

2-İşin özelliği, idareye yararlı olması veya ivediliği gereği kapalı ya da açık teklif yöntemlerinin kullanılmıyor olması.

Dolayısıyla 51/g yöntemine göre pazarlık usulünün; Devlet ait taşınmazlar kavramının karşılığı olan genel bütçeli kuruluşlara ait taşınmazlar, yani tapuda Maliye Hazinesi adına kayıtlı taşınmazlar dışında uygulanması mümkün değildir. Nitekim bu durum çeşitli yargı kararlarında da hükme bağlanmıştır. Ayrıca 2886 sayılı Kanun'un 75'inci maddesinin birinci fıkrasına 21.03.2018 tarih ve 7103 sayılı Kanun'un 26'ncı maddesiyle "Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malları" ibaresinden sonra gelmek üzere, "özel bütçeli idarelerin mülkiyetinde bulunan taşınmaz mallar" ibaresi eklenmiş ve aynı fıkra da yer alan "Hazinenin" ibaresi "idarelerin" şeklinde değiştirilmiştir.

Yukarıda ayrıntılı olarak açıklanan gerekçelerle; Üniversitenin mülkiyetinde bulunan taşınmazların kiralama işlemlerinin, 2886 sayılı Kanun'un 51/g maddesine göre ihale edilmesi mümkün olmayıp, kapalı veya açık ihale yönteminin kullanılması gerekmektedir.

BULGU 13: Kiraya Verilen Yurtlarda Sözleşme Hükümlerine Aykırı Alanlar Oluşturulması

Üniversite tarafından kiraya verilmek suretiyle işletilen yurtlarda sözleşmelerine aykırı olarak; yurt personeli dışındaki çalışanlara ve alt kiralama suretiyle Üniversite Vakfına bürolar tahsis edildiği, yurt odası, kütüphane, mutfak, çamaşırhane, spor odası, personel büroları gibi ilave kullanım alanları oluşturulduğu, tüm bu kullanım ve işgallerin Üniversiteden izin alınmaksızın yapıldığı tespit edilmiştir.

Yurt kiralama sözleşmelerinde kiraya verilen alan metrekaresi olarak belirlenmiş, yerleşim planları oluşturulmuş ve işletme ile ilgili genel esaslar belirlenmiştir. İşletme ve Kiralama Sözleşmelerinde; işletmecinin yapacağı tüm faaliyetleri Rektörlüğün belirleyeceği, komisyon tarafından düzenli aralıklarla denetleneceği, denetim raporunun İdareye sunulacağı, denetlemelerde görülen eksikliklerin işletmeci tarafından 15 gün içinde giderileceği, yazılı uyarıya rağmen gerekli düzeltmeler yapılmaz ise İdarenin uygun görmesi durumunda sözleşmenin haklı nedenle tek taraflı feshedilebileceği hükümlerine yer verilmiştir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Ecrimisil ve tahliye" başlıklı 75'inci maddesinde; özel bütçeli idarelerin mülkiyetinde bulunan taşınmaz malların gerçek ve tüzelkişilerce işgali üzerine, füzuli şağilden, Kanun'un 9'uncu maddesindeki yerlerden sorulmak suretiyle, idareden

taşınmaz ve değerlendirme konusunda işin ehli veya uzmanı üç kişiden oluşan komisyonca tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere tespit ve takdir edilecek ecrimisil isteneceği, ecrimisil talep edilebilmesi için, idarelerin işgalden dolayı bir zarara uğramış olmasının gerekmediği ve füzuli şağilin kusurunun aranmadığı, ecrimisilin füzuli şağil tarafından rızaen ödenmemesi halinde alacağın 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunacağı hükme bağlanmıştır.

İTÜ Yurtlarına ait yerleşim planlarında her yurdun her katına ait odaların, koridorların ve diğer bölümlerin krokileri yer almakta olup kiralama hakkı sözleşmesi ile işletilen Kız Öğrenci Yurdu giriş katında yerleşim planında yer almadığı halde, yurt ile ilişkili çalışmayan şirket personeli ile Üniversite Vakfının personelinin kullandığı 7 ofis odası bulunduğu tespit edilmiştir. Yerleşim planına ve sözleşmeye aykırı kullanılan alanlar Üniversiteden izin alınmaksızın oluşturulmuş, bu alanlar için Üniversiteye ayrıca kira ödenmemiş, yurt olarak işletilen yerlerde çalışanların cinsiyetleri dahi mevzuatla belirlenmiş iken kız yurdu girişinde oluşturulan ofisler erkek çalışanlarca kullanılabilir hale gelmiştir. Ayrıca Üniversite Vakfının kullandığı alanlardan Yurt İşletmecisi tarafından kira alındığı da tespit edilmiş olup kiralama sözleşmesinde alt yüklenici çalıştırılması gibi bir usul belirlenmediğinden sözleşme hükümlerine aykırı olarak kiralayana tarafından ilave gelir elde edilmiştir.

Kira sözleşmesi 29.11.2021 tarihinde dolan bir diğer yurtda ise yerleşim planına ve kiralama sözleşmesine aykırı olarak dinlenme odası ve teknik servis odası olarak planda yer alan 2 odanın, öğrenci konaklama odasına çevrildiği ve bu değişikliğin Üniversiteye bildirilmediği görülmüştür.

Bir başka yurt işletmecisi ise işin sözleşmesinde kiraladığı alana zemin ve zemin altı katlar dahil değilken İdareden izin alınmaksızın buralarda kütüphane, mutfak, personel odaları, spor odası, çamaşırhane gibi alanlar oluşturmuştur.

Her ne kadar Kamu İdaresi tarafından görevlendirilen Denetim Komisyonu tarafından 2021 yılı Ekim ayında kiracılardan ikisinin işlettiği yurtlarda inceleme yapılmış ve kiralanan yerlerle ilgili işlemleri takip eden Daire Başkanlığına yapılan tespitler bildirilmişse de özellikle işgal edilen alanlarla ilgili halen ecrimisil belirleme işlemi gerçekleşmemiştir.

Yukarıda yer verilen tespitler uyarınca;

Yurt işletmeciliği yapan kiracılarla ilgili olarak; 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75'inci maddesi hükümlerinin işletilerek sözleşmesi devam eden kiracıların sözleşme hükümlerine göre çalışmasının sağlanması, Denetleme ve Yürütme Komisyonu üyelerinin yurtların düzenli aralıklarla denetimini yapmaları ve her denetimin sonucunda rapor düzenlemeleri, bu raporlarda yer verilen tespitlere göre İdari işlem başlatılması gerekmektedir.

BULGU 14: Döner Sermaye İşletmesindeki Gelir Getirici Birimlerin Elektrik, Su ve Doğalgaz Giderlerinin Üniversite Bütçesinden Karşlanması

Döner Sermaye İşletmesi bünyesinde gelir getirici faaliyet gösteren birimlerin elektrik, su ve doğalgaz giderlerinin Üniversite bütçesinden ödendiği görülmüştür.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 58'inci maddesinin (b) fıkrasında; döner sermaye işlemlerinden tahsil edilen gelirin belirli bir oranının ilgili yükseköğretim kurumunun ihtiyacı olan mal ve hizmet alımları, her türlü bakım, onarım, kiralama, devam etmekte olan projelerin tamamlanmasına yönelik inşaat işleri ve diğer ihtiyaçlar ile yönetici payları için kullanılacağı belirtilmektedir.

2021-2023 Dönemi Bütçe Hazırlama Rehberi'nin "Genel İlkeler" başlıklı 4.1 maddesine göre; döner sermaye gelirleri ile bütçe kaynakları birlikte kullanılarak yürütülen hizmetlerde, döner sermayeler aracılığı ile karşılanabilecek ihtiyaçlar için bütçeden ödenek talebinde bulunulmayacaktır.

İTÜ Döner Sermaye İşletmesi, Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Üniversite Özel Bütçesine tahsis edilen bütçeden ayrı bir bütçeye sahiptir. Bütçe Hazırlama Rehberi'nin "Genel İlkeler" başlıklı 4.1 maddesinde; döner sermaye gelirleri ile bütçe kaynakları birlikte kullanılarak yürütülen hizmetlerde döner sermayeler aracılığı ile karşılanabilecek ihtiyaçlar için bütçeden ödenek talebinde bulunulmayacağı belirtildiğinden, Döner Sermaye İşletmesi bünyesinde faaliyet gösteren birimlerin kullandıkları elektrik, su ve doğalgaz giderlerinin İşletmenin kendi bütçesinden karşılanması ya da kendi payına düşen miktarın Üniversite özel bütçesine ödenmesi gerekmektedir.

BULGU 15: Üniversitenin Mülkiyetindeki Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması

Kamu idaresinin mülkiyetindeki taşınmazların mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının birbirinden farklı olduğu ve cins tashihi işlemlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde cins tashihi; "*Binalar, arazi ve arsalar ile yer altı ve yer üstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemi*" şeklinde tanımlanmaktadır.

Mezkur Yönetmelik'in "Cins tashihlerinin yapılması" başlıklı 10'uncu maddesinin birinci fıkrasında kamu idarelerince; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında

bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazların mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınacağı, kamu idarelerinin taşınmazların cins tashihi için gerekli işlemleri yapacakları ifade edilmiştir.

Üniversite adına tapuda arsa ve arazi olarak kayıtlı taşınmazların üzerinde binalar bulunmasına rağmen tapu kayıtlarının arsa ve araziden binaya dönüştürülmediği, dolayısıyla taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapuda yer alan bilgilerinin birbirinden farklı olduğu anlaşılmış olup bu durumun mevzuat hükümlerine uyulmaması sonucunu doğurduğu değerlendirilmiştir.

BULGU 16: İTÜ Yurtlarında Konaklayan Öğrencilerden Alınan Depozitoların İadesine İlişkin Takibin Yapılmaması ve Zamanaşımına Uğrayan Depozitoların Gelir Kaydedilmemesi

Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığına bağlı Üniversite yurtlarında konaklayan ve daha sonra yurtlarla ilişkisi kalmayan öğrencilerden banka kanalıyla tahsil edilen yurt depozitolarının ilgilisi başvurmadıkça iade edilmediği, 333.07 Öğrenci Depozitoları Emanet Hesabının detayını oluşturan işlemlerin öğrenci bazında ve yıllar itibarıyla ayrıntısının raporlanmadığı, gelir kaydedilmesi gereken depozitolar bulunmasına rağmen bu işlemin gerçekleştirilemediği tespit edilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığınca hazırlanıp 06.05.2017 tarih ve 30058 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Özel Öğrenci Barınma Hizmetleri Yönetmeliği’nin “Barınma hizmeti ücreti ve yükümlülükler” başlıklı 20’nci maddesinde; kurumların barınma hizmeti ücretinin bir aylık kısmına tekabül eden miktarda depozito alabilecekleri, öğrencinin kuruma verdiği zararı karşılamaması veya barınma hizmeti ücretini ödemediği kuruma ayrılması durumunda bu zarar ve barınma hizmeti ücretinin depozitodan mahsup edileceği, geriye kalan tutarın bir ay içinde iade edilerek öğrenciyle yapılan hizmet sunum taahhünamesinin feshedileceği hükme bağlanmıştır.

2020 yılından itibaren üniversitelerdeki yurtlar için görevli Bakanlık, Gençlik ve Spor Bakanlığı olmuştur. Anılan Bakanlıkça hazırlanıp 02.07.2020 tarih ve 31173 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Yükseköğrenim Özel Barınma Hizmetleri Yönetmeliği’nin “Ücretler ve yükümlülükler” başlıklı 36’ncı maddesinde de barınma hizmeti ücreti ve iadeleri hususlarında, Milli Eğitim Bakanlığınca hazırlanan Özel Öğrenci Barınma Yönetmeliği hükümlerine benzer düzenlemeler mevcuttur.

Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığına bağlı işletilen Üniversite yurtlarında konaklayan öğrencilerden yurtlarla ilişkisi kesilenlerin, hizmet sunum taahhütnameleri iptal edilmekle birlikte bu öğrencilerin kendileri talep etmedikçe yatırmış oldukları depozitoların iade işlemi yapılmamaktadır. Yurtlar tarafından kullanılan ve öğrencilere ait tüm bilgilerin işlendiği “konaklama.itu.edu.tr” yazılım programından yurtlarla ilişkisi kesilen öğrencilerin bilgileri ve yatırmış oldukları depozitoların tutarları toplu olarak raporlanamamaktadır. Aynı durum halen öğrenci olanlarda da söz konusudur. Bunun üzerine Yurt Müdürlüklerinin tuttukları Excel programındaki veriler ve konaklama.itu.edu.tr programında öğrenci bazında bulunan veriler manuel bir çalışma ile teyit edilerek, depozitosu iade edilecek öğrencilerin listesi elde edilmiştir. Benzer teyit işlemi halen konaklayan öğrenciler için kayıt tarihleri esas alınarak yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar muhasebe kayıtları ile tutar açısından karşılaştırılarak rakamsal denklik sağlanmıştır.

Zamanaşımı süreleri ile ilgili 2 sıra no.lu Muhasebat ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü Genelgesi’nde “zamanaşımı sayılmayan emanetler” arasında yer alan öğrenci depozitoları için genel hükümlere gidilmesi gerekmekte olup 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’nun 146’ncı maddesinde; “*Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, her alacak on yıllık zamanaşımına tabidir*” ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu’nun “Genel nitelikli hükümler” başlıklı 5’inci maddesinde de; “*Bu kanun ve Borçlar Kanununun genel nitelikli hükümleri, uygun düştüğü ölçüde tüm özel hukuk ilişkilerine uygulanır*” hükümleri dikkate alındığında; zamanaşımı süresi belirlenmemiş olan alacaklar için alındığı tarihten itibaren onuncu yılın sonu zamanaşımı süresidir.

Yurt ile ilişkisi kesilen öğrencilerin depozitolarının iadesinde öğrenci başvurusu yerine Kurum tarafından işlem tesis edilmesi, muhasebe birimine güncel ve doğru bilgilerin raporlanması gerekmektedir. 2015 yılı öncesine ait Toplamda 68.148,50 TL tutarındaki öğrenci depozitosu, yurt müdürlüklerince bugüne değin takibi yapıp gelir kaydedilmek üzere muhasebe birimine bildirilmediğinden zamanaşımına uğramıştır. Dolayısıyla 333 Emanetler Hesabında 68.148,50 TL tutarında fazlalık, 600 Gelirler Hesabı ile 800 Bütçe Gelirleri Hesabında ise aynı tutarda eksiklik bulunmaktadır.

BULGU 17: Doğrudan Temin Yoluyla Yapılan Alımlarda Yasaklılık Kontrolünün Yapılmaması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında, doğrudan temin yöntemiyle parasal limit dâhilinde yapılan alımlarda yasaklılık kontrolünün yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin 'Teyit işlemleri' başlıklı 30.5.4'üncü maddesinde;

“4734 sayılı Kanun'un 22 nci maddesi uyarınca doğrudan temin yoluyla alım yapılması halinde alım yapılacak kişi ya da firmanın ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığı teyit ettirilmeyecektir. Ancak, anılan Kanununun 22 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen parasal limit dâhilinde yapılan alımlarda, alım yapılacak gerçek veya tüzel kişinin Kurumun internet sayfasındaki yasaklılar listesinde bulunup bulunmadığının kontrol edilmesi ve yasaklı olduğunun belirlenmesi durumunda, söz konusu kişiden alım yapılmaması gerekmektedir.”

Denilmektedir.

Yukarıda yer verilen Tebliğ hükmü gereğince parasal limit dahilinde doğrudan temin yöntemiyle yapılan alımlarda; alım yapılacak gerçek veya tüzel kişilerin yasaklılık kararlarının olup olmadığının teyit edilmesi, yasaklılık halinde ise bu kişilerden alım yapılmaması gerekmektedir.

BULGU 18: Doğrudan Temin Kapsamında Yapılan Alımlara İlişkin Bilgilerin Elektronik Kamu Alımları Platformuna Kaydedilmemesi

Üniversite tarafından doğrudan temin yöntemiyle yapılan alımların bazılarında Elektronik Kamu Alımları Platformuna (EKAP) kayıt zorunluluğunun yerine getirilmediği tespit edilmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin “Doğrudan temin kayıt formu” başlıklı 30.9.2'nci maddesinde; doğrudan temin yoluyla yapılan alımların, takip eden ayın onuncu gününe kadar “Doğrudan Temin Kayıt Formu” doldurularak EKAP üzerinden kayıt altına alınması gerektiği düzenlemesine yer verilmiştir.

Yapılan inceleme neticesinde, Üniversitenin bazı birimlerince doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirilen alımlarda yukarıda yer verilen Tebliğ hükmüne riayet edilmediği ve söz konusu alımların EKAP üzerinden kayıt altına alınmadığı görülmüş olup birimlerin doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirdiği alımların “Doğrudan Temin Kayıt Formu” doldurularak EKAP üzerinden kayıt altına alınması gerekmektedir.

Kamu İdaresi ũst yönetimi, tespit ũzerine 2022 yılında tüm birimlere uyarı niteliğinde duyuruda bulunmuştur.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK 1: ÖNCEKİ YIL/YILLAR SAYIŞTAY DENETİM RAPORUNA İLİŞKİN İZLEME FORMU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Rektör Yardımcılarının Kanunla Belirlenen Sayıdan Fazla Olması	2020	Yerine Getirilmedi	Konu ile ilgili düzeltici bir işlem tesis edilmemiş, 2021 yılı Denetim Raporunun “Diğer Bulgular” bölümüne 10 numaralı bulgu olarak tekrar alınmıştır.
Harcama Birimleri Arasındaki Devir İşlemlerinde Kullanılan Hesapların Bakiye Vererek Bilançoyu Etkilemesi	2020	Yerine Getirilmedi	Konu ile ilgili düzeltici bir işlem tesis edilmemiş, 2021 yılı Denetim Raporunun “Denetim Görüşünün Dayanağı” bölümüne 1 numaralı bulgu olarak tekrar alınmıştır.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ
2021 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	60
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	62
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	62
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	63
5. DENETİM GÖRÜŞÜ	64
6. DENETİM BULGULARI.....	64

KISALTMALAR

EKAP:	Elektronik Kamu Alımları Platformu
KDV:	Katma Değer Vergisi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Geçici Kabul İşlemleri Tamamlanan Binanın Varlık Olarak Kayda Alınmaması
2. Lisans ve Yazılım Alımlarının Varlık Olarak Kayda Alınmaması Nedeniyle Bilançoda Eksik Gösterimde Bulunulması
3. Bilanço Dipnotlarında Taahhüt Hesaplarının Gösterilmemesi, Söz Konusu Hesaplardaki Tutarlarda Hata Bulunması

B. Diğer Bulgular

1. Doğrudan Temin Kapsamında Yapılan Alımlara İlişkin Bilgilerin Elektronik Kamu Alımları Platformuna Kaydedilmemesi
2. Doğrudan Temin Yoluyla Yapılan Alımlarda Yasaklılık Kontrolünün Yapılmaması
3. Döner Sermaye Birimlerinin Elde Ettikleri Gelirlerin Ayrı Hesaplarda Takip Edilmemesi
4. Döner Sermaye Bütçesinden İşletmenin Faaliyet Alanına Girmeyen Harcamalarda Bulunulması
5. Ticari Faaliyet Konusu Olmayan Giderlere İlişkin Ödenen Katma Değer Vergisinin İndirim Konusu Yapılması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

İstanbul Teknik Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 58'inci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi uyarınca, 11.09.1975 tarih ve 15353 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İstanbul Teknik Üniversitesi Döner Sermaye İşletmeleri Yönetmeliği ile kurulmuştur. Yönetmelik hükümlerinde 17.09.2021 tarih ve 31601 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan düzenlemeler ile değişikliğe gidilmiştir.

Yönetmelik'in 4'üncü maddesiyle İşletmenin faaliyet alanına giren iş ve hizmetler;

a) Yükseköğretim kurumları dışındaki kuruluşlar ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından talep edilecek konularda; bilimsel görüş, proje, araştırma hizmetleri yapmak, eğitim programları planlamak, uygulamak, ulusal ve uluslararası düzeyde kurslar, seminerler ve konferanslar düzenlemek,

b) Kimyasal, biyolojik ve benzeri tahliller ile araştırma, uygulama, iş değerlendirmesi ve organizasyon hizmetlerini yapmak,

c) Danışmanlık, analiz, uygulama, ölçme, değerlendirme, deney, model deneyi, muayene, teknik kontrol, plan, bilgi işlem organizasyonu, teknik bakım, onarım, ekspertiz, ölçü ayarı ve benzeri hizmetleri yapmak, laboratuvar ve atölyelerde yapılan iş ve hizmetlerin gerçekleştirilmesi ve bunlarla ilgili raporları düzenlemek,

ç) Türkçe ve yabancı dillerin öğretimi konusunda hizmet vermek,

d) Her türlü yayım ve basım işlerini yapmak,

e) Mevcut fiziki kapasiteyi değerlendirmek, faaliyet alanı ile sınırlı olarak mal ve hizmet üretmek, elde edilen ürünleri önceden Rektörün onayını alarak pazarlamak ve satmak, satış yerleri açmak ve işletmek,

f) Belirli bilimsel sonuçların uygulanmasına destek sağlamak, İşletmenin çalışmaları sırasında elde edilecek bilgi ve teknoloji birikiminin eğitim ve öğretim alanına aktarılmasına katkıda bulunmak,

Olarak belirlenmiştir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Rektörlüğe bağlı bir birim olarak yapılanan Döner Sermaye İşletmesi, İşletme Müdürlüğü ve Saymanlık Müdürlüğü şeklinde teşkilatlandırılmıştır. İşletme Müdürlüğü bünyesinde 1 işletme müdürü vekili, 9 idari memur, 5 sürekli işçi, 2 sözleşmeli personel ve 33 güvenlik personeli hizmet vermektedir. İşletmenin Saymanlık Müdürlüğünde ise T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı personeli 1 saymanlık müdürü, 1 uzman ve 2 memur bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine bağlı olarak kurulmuş olan döner sermayeli işletmelerin iş ve işlemleri ile bütçelerinin hazırlanması, uygulanması, sonuçlandırılması, muhasebesi, kontrol ve denetimi ile muhasebe yetkililerinin niteliklerine ilişkin usul ve esaslar, Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile belirlenmiştir. Dolayısıyla, 5018 sayılı Kanun'un bütçe ile ilgili hükümlerine tabi olmayan İşletme bütçesi, adı geçen Yönetmelik'in 4'üncü maddesine göre hazırlanmakta olup Kamu İdaresinin üst yöneticisi olan Rektör tarafından onaylanarak yürürlüğe girmektedir.

Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü, elde ettiği gelirlerle giderlerini finanse etmekte olup 2021 yılında özel bütçe kaynaklarından herhangi bir kaynak kullanmamıştır.

Başlangıç bütçesi 73.500.000,00 TL olarak tahmin edilen İşletmenin 2021 yılı bütçe gideri 51.033.784,98 TL, bütçe geliri ise 55.145.269,10 TL olarak gerçekleşmiştir.

2021 yılı bilançosuna göre İşletmenin sermayesi 20.000.000,00 TL olup toplam aktif büyüklüğü 51.912.840,51 TL'dir.

2021 yılı gelir tablosuna göre gelir toplamı 56.611.635,67 TL, gider toplamı ise 47.952.960,28 TL olan İşletme, yıl sonu itibarıyla dönemi 8,658.675,39 TL karla tamamlamıştır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

İstanbul Teknik Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi muhasebe ve raporlama işlemlerini, Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde yer alan hükümlere göre T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından kurulan ve yönetilen Döner Sermayeli İşletmeler Muhasebe Sistemi üzerinden yürütmektedir. İşletme, Yönetmelik'te

hüküm bulunmayan hâllerde 5018 sayılı Kanun ve bu Kanun'a dayanılarak hazırlanan diğer yönetmelikler ile Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin genel esaslarını, kıyasen uygulamakta olup; T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan diğer düzenlemelere de tabidir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar aşağıda yer almakta olup denetim, bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Gelir tablosu.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin

hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

İstanbul Teknik Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi 2021 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

6. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Geçici Kabul İşlemleri Tamamlanan Binanın Varlık Olarak Kayda Alınmaması

Üniversite özel bütçesindeki kaynak yetersizliği nedeniyle döner sermaye imkânları kullanılarak gerçekleştirilen Öğrenci Merkezi A Blok İnşaatı işinin geçici kabulünün yapıldığı, ancak Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabından Binalar Hesabına alınmadığı tespit edilmiştir.

Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 25 Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubuna ilişkin işlemlerin açıklandığı 199'uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin 1'inci alt bendinde; 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında izlenen maddi duran varlıkların geçici kabul işlemi tamamlandıktan sonra ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılacağı ve geçici kabulün tamamlandığı tarihin, 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun ilgili hükümlerine göre geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarih olduğu ifade edilmiştir.

Üniversite Döner Sermaye İşletmesi bütçesinden ödemeleri yapılan 3.906.527,00 TL tutarındaki Öğrenci Merkezi A Blok İnşaatı işinin geçici kabul onay tarihi 17.09.2021 olup kabul tarihi itibarıyla bu tutarın 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabından 252 Binalar Hesabına aktarılması ve bina olarak bilançoda gösteriminin sağlanması gerekmektedir.

BULGU 2: Lisans ve Yazılım Alımlarının Varlık Olarak Kayda Alınmaması Nedeniyle Bilançoda Eksik Gösterimde Bulunulması

Lisans kullanımı ile yazılım alımlarının 260 Haklar Hesabında takip edilmesi gerekirken 770 Genel Giderler Hesabı kullanılarak doğrudan giderleştirildiği tespit edilmiştir.

Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 260 Haklar Hesabının niteliğine ilişkin hükümler ihtiva eden 222'nci maddesinde; bedeli karşılığı edinilen imtiyaz, patent, lisans, ticari marka ve unvan gibi hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesi için bu Hesabın kullanılacağı ifade edilmiştir.

Mezkûr Yönetmelik'in "Hesabın işleyişi" başlıklı 223'üncü maddesinde ise hakların, maliyet bedeli ile 260 Haklar Hesabına borç, ilgili hesaplara alacak kaydedileceği, yararlanma süresi belli olanların sürenin bitiminde, yararlanma süresi belli olmayanların 5'inci yılın sonunda bu hesaba alacak, 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Döner Sermaye İşletmesi tarafından yıl içerisinde edinilen 7.953,60 TL lisans ve 307.337,29 TL tutarındaki bilgisayar yazılım alımının varlık olarak kayda alınması yerine giderleştirilmesi nedeniyle, 2021 yılı İşletme Bilançosunda 260 Haklar Hesabı ile 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabında toplamda 315.290,89 TL tutarında eksikliğe yol açılmıştır.

BULGU 3: Bilanço Dipnotlarında Taahhüt Hesaplarının Gösterilmemesi, Söz Konusu Hesaplardaki Tutarlarda Hata Bulunması

Kesin Mizanda devir veren taahhütler bulunmasına rağmen bilanço dipnotlarında gösterilmediği, devre esas tutarın büyük kısmı ödendiği halde ilgili hesaplardan düşülmediği ve hesaplarda kayıtlı düşük tutarlı bir taahhüdün mahiyetine esas evraklarının bulunmadığı tespit edilmiştir.

Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Nazım hesaplara ilişkin ilkeler" başlıklı 34'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde; işletmelerin muhasebenin bilgi verme ve izleme görevi yüklediği işlemleri, muhasebe disiplini altında toplanması istenen işlemleri ile gelecekte doğması muhtemel hak ve yükümlülüklerle ilişkin işlemleri izlemek üzere nazım hesapları kullanacakları ve bu hesapların yalnızca ilgili olduğu diğer nazım hesaplarla karşılık olarak borç ve alacak çalışan hesaplardan oluşacağı, mizanda ve bilançonun dipnotunda gösterileceği ifade edilmiştir.

Mezkur Yönetmelik'in 63'üncü maddesinde hesap planına yer verilmiş ve nazım hesaplar 9 numaralı ana hesap grubunda hesap grupları ve hesaplar itibarıyla sayılmıştır. Nazım Hesaplar Grubunda en son 96 hesap grubu ve bunu oluşturan hesap isimleri yer almakla birlikte maddenin son fıkrasında ihtiyaç duyulduğunda yeni hesaplar açmaya, hesapların adlarını ve kodlarını belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkili kılınmıştır. Bu hükme istinaden 29.09.2010 tarih ve 27714 sayılı Resmi Gazete'de 1 Sıra No.lu Döner Sermayeli İşletmeler Genel Tebliği (Döner Sermayeli İşletmeler Detaylı Hesap Planı) yayımlanmıştır.

1 Sıra No.lu Genel Tebliğ'in 5'inci maddesinde yeni açılan nazım hesaplara yer verilmiş, maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde ise taahhüt hesapları 98 hesap grubu olarak tanımlanmış ve bu hesap grubunun yılı için geçerli sözleşmeler ile ertesi mali yıl veya yıllara geçerli olmak üzere yapılan sözleşmelere dayanılarak girişilen taahhütler, mevzuatı gereğince bu tutarlara ilave edilenler ile bunlardan yerine getirilenler veya feshedilenlerin sözleşme fiyatlarıyla izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir. Söz konusu hesap grubunda açılan 980 Gider Taahhütleri Hesabı taahhüt tutarlarının izlenmesi için kullanılacak ve bu hesap 981 Gider Taahhütleri Alacak Hesabı ile karşılıklı çalışacaktır.

Döner Sermaye İşletmesi 2021 yılı Mizanında ertesi yıla devreden 690.386,27 TL tutarında taahhüt bulunmasına rağmen bu tutar Bilançoda nazım hesaplarda yer almamış, taahhüt tutarının 687.486,27 TL'si ödenmiş olmasına rağmen 980 ve 981 Hesaplarında gösterilmemiştir. Hesaplarda kayıtlı 2.900,00 TL tutarındaki bakiyenin ise hangi sözleşmeye ait olduğu İşletmece bilinmemektedir. Dolayısıyla mali tablolardan olan bilançonun dipnotlarında eksiklik bulunduğu gibi Kesin Mizanda 980 ve 981 Hesaplarında kayıtlı tutarlar da gerçeği yansıtmamaktadır.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Doğrudan Temin Kapsamında Yapılan Alımlara İlişkin Bilgilerin Elektronik Kamu Alımları Platformuna Kaydedilmemesi

Üniversite Döner Sermaye İşletmesi tarafından doğrudan temin yöntemiyle yapılan alımların Elektronik Kamu Alımları Platformuna (EKAP) kayıt zorunluluğunun yerine getirilmediği tespit edilmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin "Doğrudan temin kayıt formu" başlıklı 30.9.2'nci maddesinde; doğrudan temin yoluyla yapılan alımların, takip eden ayın onuncu gününe kadar

“Doğrudan Temin Kayıt Formu” doldurularak EKAP üzerinden kayıt altına alınması gerektiği düzenlemesine yer verilmiştir.

Yapılan inceleme neticesinde, Üniversite Döner Sermaye İşletmesince doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirilen alımlarda yukarıda yer verilen Tebliğ hükmüne riayet edilmediği ve söz konusu alımların EKAP üzerinden kayıt altına alınmadığı görülmüş olup doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirdiği alımların “Doğrudan Temin Kayıt Formu” doldurularak EKAP üzerinden kayıt altına alınması gerekmektedir.

BULGU 2: Doğrudan Temin Yoluyla Yapılan Alımlarda Yasaklılık Kontrolünün Yapılmaması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında doğrudan temin yöntemiyle parasal limit dâhilinde yapılan alımlarda, yasaklılık kontrolünün yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin ‘Teyit işlemleri’ başlıklı 30.5.4’üncü maddesinde;

“4734 sayılı Kanun'un 22 nci maddesi uyarınca doğrudan temin yoluyla alım yapılması halinde alım yapılacak kişi ya da firmanın ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığı teyit ettirilmeyecektir. Ancak, anılan Kanununun 22 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen parasal limit dâhilinde yapılan alımlarda, alım yapılacak gerçek veya tüzel kişinin Kurumun internet sayfasındaki yasaklılar listesinde bulunup bulunmadığının kontrol edilmesi ve yasaklı olduğunun belirlenmesi durumunda, söz konusu kişiden alım yapılmaması gerekmektedir.”

Denilmektedir.

Yukarıda yer verilen Tebliğ hükmü gereğince parasal limit dahilinde doğrudan temin yöntemiyle yapılan alımlarda; alım yapılacak gerçek veya tüzel kişilerin yasaklılık kararlarının olup olmadığının teyit edilmesi, yasaklılık halinde ise bu kişilerden alım yapılmaması gerekmektedir.

BULGU 3: Döner Sermaye Birimlerinin Elde Ettikleri Gelirlerin Ayrı Hesaplarda Takip Edilmemesi

Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğünde faaliyetleri bulunan birimlere ait gelirlerin ayrı hesaplarda izlenmediği anlaşılmıştır.

Yükseköğretim Kurumları Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasına İlişkin Yönetmelik'in 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde; döner sermaye işletmesi

müdürlüğü ve işletmeye bağlı olarak faaliyet gösteren her bir iktisadi işletme birim olarak tanımlanmış, 8'inci maddesinin ikinci fıkrasında ise döner sermaye işletmesi faaliyetlerinden elde edilen gelirlerin birimler itibarıyla ayrı hesaplarda izleneceği hükmüne yer verilmiştir.

Döner Sermaye İşletmesi birimleri, alt birimleri de içerecek şekilde, Yükseköğretim Kurumlarında Döner Sermaye Gelirlerinden Yapılacak Ek Ödemenin Dağıtılmasında Uygulanacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik'in 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (ç) bentlerinde açıklanmıştır. Buna göre döner sermaye gelirinin elde edildiği fakülte, enstitü, yüksekokul, meslek yüksekokulu ve uygulama araştırma merkezi birim, bu birimler içerisinde faaliyet gösteren bölüm, ana bilim/ana sanat dalı, bilim/sanat dalı, ünite ve merkezler ise alt birimdir.

Üniversite Döner Sermaye İşletmesinde gelir getirici faaliyette bulunan fakülte, enstitü, yüksekokul ve uygulama merkezleri ile bu sayılanlar içerisinde yer alan alt birimlerin gelir işlemlerinin ayrı hesaplarda tutulmadığı ve bunların elde ettikleri gelirlerin muhasebe kayıtlarından izlenemediği geçmiş yıllar denetimlerinde de görülmüş ve birim-alt birim bazında kayıt yapılması İşletme Müdürlüğüne şifahen iletilmiş olmakla birlikte, halen önerinin yerine getirilmediği anlaşılmıştır.

Döner Sermaye İşletmesi bünyesinde faaliyet gösteren birimler ile bu birimlere bağlı alt birimlerin gelir işlemlerinin ayrı hesaplarda izlenmesi ve birim-alt birim kodları ile birim adlarının muhasebe sistemi üzerinden izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Döner Sermaye Bütçesinden İşletmenin Faaliyet Alanına Girmeyen Harcamalarda Bulunulması

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu hükümlerine aykırı olarak Üniversite Yönetim Kurulu Kararı ile kurulan ve Döner Sermaye İşletmesindeki gelir getirici birimler arasında yer almayan Araştırma-Geliştirme Dekanlığı için demirbaş alımı yapıldığı tespit edilmiştir.

18.06.2020 tarih ve 31159 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yükseköğretim Kurumları Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasına İlişkin Yönetmelik'in "Gelir ve giderler ile bunların muhasebeleştirilmesi" başlıklı 8'inci maddesinin birinci fıkrasında;

"(1) Döner sermaye işletmesinin gelirleri, işletme adına yapılan mal ve hizmet satışları, şartlı bağış ve yardımlar ile diğer gelirlerden, giderleri ise faaliyet alanlarıyla ilgili giderlerden oluşur."

Hükmüne yer verilmiş dördüncü fıkrasında ise;

“(4) Döner sermaye işletmesi gelirlerinin kullanılmasında, Kanunun 58 inci maddesi hükümleri uygulanır.”

Denilmiştir.

Yönetmelik’in yukarıda yer verilen hükümlerinin gereği olarak İşletme giderlerinin faaliyet alanıyla ilgili olması ve elde edilen gelirlerin kullanımında 2547 sayılı Kanun’un 58’inci maddesine uyulması gerekmektedir.

Nitekim Yükseköğretim Kurumlarında Döner Sermaye Gelirlerinden Yapılacak Ek Ödemenin Dağıtılmasında Uygulanacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik’in 3’üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde de gider; ilgili mevzuatı uyarınca döner sermaye faaliyetlerini gerçekleştirmek için yapılan harcamalar, şeklinde tanımlanmıştır.

İTÜ Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği’nin 4’üncü maddesinde İşletmenin faaliyet alanları sayılmakta olup bunlar arasında Araştırma-Geliştirme Dekanlığının web sayfasında yer verdiği “araştırma politikalarını takip etmek ve duyurmak” görevinin döner sermaye faaliyetine dönüştürülmesi ile ilgili bir düzenleme yer almamaktadır.

2547 sayılı Kanun’un 58’inci maddesinin (b) fıkrası uyarınca elde edilen gelirlerin bünyesinde atölye veya laboratuvar bulunan yükseköğretim kurumları için asgari yüzde 30’u, ilgili yükseköğretim kurumunun ihtiyacı olan mal ve hizmet alımları, her türlü bakım, onarım, kiralama, devam etmekte olan projelerin tamamlanmasına yönelik inşaat işleri ve diğer ihtiyaçlar ile yönetici payları için kullanılmaktadır. Bu oranları yüzde 75’ine kadar artırmaya üniversite yönetim kurulu yetkilidir.

Kanun’un yukarıda yer verilen hükmünde elde edilen gelirlerden ayrılan payların kullanım alanları sayılmış ancak harcamaların döner sermaye faaliyetleri ile ilgili olma koşulu ikinci düzenlemelerle açıklığa kavuşturulmuştur.

Sonuç olarak Döner Sermaye İşletmesi içerisinde gelir getirici faaliyet yürüten birimler arasında yer almayan ve İTÜ Özel Bütçe bulgularında detaylı olarak izah edildiği üzere Kanunen kurulmasına ve faaliyet göstermesine izni bulunmayan Araştırma-Geliştirme Dekanlığı ihtiyaçlarını karşılamak üzere döner sermaye gelirlerinden 138.266,40 TL tutarında klima, monitör, makam masaları, dolapları gibi demirbaş alımı mevzuata aykırıdır.

BULGU 5: Ticari Faaliyet Konusu Olmayan Giderlere İlişkin Ödenen Katma Değer Vergisinin İndirim Konusu Yapılması

Döner Sermaye İşletmesinin ticari faaliyeti kapsamına dahil olmayan harcamaların 191 İndirilecek Katma Değer Vergisi (KDV) Hesabına kaydedilmek suretiyle indirim konusu yapıldığı tespit edilmiştir.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 1/3-g maddesinde, genel ve katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birliklere, üniversitelere, dernek ve vakıflara, her türlü mesleki kuruluşlara ait veya tabi olan veyahut bunlar tarafından kurulan veya işletilen müesseseler ile döner sermayeli kuruluşların veya bunlara ait veya tabi diğer müesseselerin ticari, sınai, zirai ve mesleki nitelikteki teslim ve hizmetlerinin KDV'ye tabi olduğu hüküm altına alınmıştır.

26.04.2014 tarih ve 28983 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği'nin "III-Matrah, Nispet ve İndirim" başlıklı bölümünün C-2.1'inci maddesinde;

"(a) Vergi indiriminden yararlanabilmek için bu indirimle ilgili vergiye tabi bir işlemin yapılmış olması şarttır.

...

Bu itibarla, faaliyetin yürütülmesi için gerekli olan giderler dışında kalan, işle ilgili bulunmayan veya işletme sahibinin özel tüketimine yönelik harcamalar niteliğinde bulunan ve sair kanunen kabul edilmeyen giderlere ilişkin belgelerde gösterilen KDV tüketici durumunda bulunan işletme veya işletme sahibi üzerinde kalacaktır."

Hükümleri yer almaktadır.

Dolayısıyla yüklenilen KDV'nin indirim konusu yapılabilmesi için KDV'nin yüklenildiği işlemin ticari, sınai, zirai ve mesleki nitelikteki bir teslim ve hizmet olması gerekmektedir. Ancak kırtasiye ve temizlik malzemesi alımları, taşınma giderleri, akaryakıt alımları, organizasyon hizmeti alımları ve bakım onarım giderlerinin Döner Sermaye İşletmesinin gelir getirici birimleri için yapılmadığı anlaşılmış olup bu kalemlerin İşletmenin ticari faaliyetleri ile ilgisi de bulunmamaktadır. 191 İndirilecek KDV Hesabı ile yersiz olarak indirim konusu yapılan KDV tutarları Döner Sermaye İşletmesinin Hesaplanan KDV tutarından düşülmekte ve vergi dairesine ödenecek KDV tutarının azalmasına sebebiyet vermektedir.

Sonuç olarak yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca faaliyet konusuna girmeyen mal, hizmet ve yapım işlerine ait KDV tutarının indirim konusu yapılmaması gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>